

SPIS TREŚCI

1. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ I CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	3
1.1. Uwarunkowania zewnętrzne	3
1.2. Uwarunkowania wewnętrzne	3
1.3. Cele polityki przestrzennej.....	5
2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.	6
2.1. Podział gminy na strefy funkcjonalne.....	7
2.2. Oznaczenia obszarów struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy:	8
3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.....	9
3.1. [MU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowo - usługowej.....	9
3.2. [PU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno-usługowej.....	11
3.3. [ML] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowo – letniskowej	12
3.4. [ZP] Obszary zieleni parkowej – istniejącej, do uzupełnień lub odtworzenia.....	13
3.5. [UK] Tereny zabudowy sakralnej (kościół wpisane do rejestru zabytków oraz bez wpisu)	14
3.6. [ZD] Tereny ogrodów działkowych.....	15
3.7. [ZC] Cmentarze.....	15
3.8. [ZL] Tereny leśne.....	16
3.9. [R] Tereny rolnicze.	16
3.10. [WS] wody powierzchniowe śródlądowe	18
3.11. [EW] Lokalizacja elektrowni wiatrowych wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu	18
3.12. Obszary wyłączone z zabudowy.	19
4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	20
4.1. Obszary i obiekty objęte ochroną.....	20
4.2. Ochrona fauny i flory	20
4.3. Ochrona powietrza atmosferycznego.....	20
4.4. Ochrona akustyczna	21
4.5. Ochrona gleb	22
4.6. Edukacja ekologiczna	22
5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.	23
6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI.....	29
6.1. Założenia rozwoju systemu transportowego gminy wynikające z opracowań zewnętrznych	29
6.2. Drogi publiczne w gminie.....	30
6.3. Polityka parkingowa	31
6.4. Główne cele i kierunki rozwoju komunikacji	32
7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	34
7.1. Zaopatrzenie w wodę	34
7.2. Gospodarka ściekami	34
7.3. Gospodarka odpadami.....	35
7.4. Melioracja	35
7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	35

7.6. Zaopatrzenie w gaz	35
7.7. Zaopatrzenie w ciepło	36
7.8. Zaopatrzenie w sieć telekomunikacyjną i teleinformatyczną	36
8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	36
9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1.....	37
10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	37
11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	38
12. OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.....	38
13. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	38
14. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA TURYSTYKI I REKREACJI.....	42
15. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	44
16. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.	44
17. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. NR 41, POZ. 412, Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271, Z 2003 R. nR 80, POZ. 717 ORAZ Z 2006 R. nR 220, POZ.1600)	45
18. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.....	45
19. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	45
20. UZASADNIENIE I SYNTEZA ZMIAN	47

CZĘŚĆ II – KIERUNKI

1. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ I CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Rozwój Gminy Gruta oraz jego zagospodarowanie przestrzenne zależne są przede wszystkim od tzw. uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych.

1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

- położenie gminy w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego w bliskiej odległości od miasta Grudziądz (ok. 15,0 km w linii prostej Gruta-centrum miasta), ośrodka o znaczącym oddziaływaniu;
- niewielka odległość do węzła autostrady A1 (ok. 15,0 km w linii prostej);
- dobre powiązanie komunikacyjne poprzez drogi wojewódzkie z pobliskimi gminami: Grudziądz, Łasin i Radzyń Chełmiński oraz dużym ośrodkiem, jakim jest miasto Grudziądz;
- przebieg linii kolejowej relacji Grudziądz – Brodnica oraz linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV oraz 400 kV;
- przepływ przez obszar Gminy następujących rzek: Osy, Maruszy i Strugi Radzyńskiej;
- położenie wśród obszarów atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo – Obszar Natury 2000 (Dolina Osy) oraz korytarze ekologiczne i migracyjne zwierzyny (północna część gminy położona jest w korytarzu ekologicznym Dolnej Wisły oraz korytarzu Pojezierza Iławskiego o znaczeniu międzynarodowym) – obszary podlegające ochronie prawnej;
- duże znaczenie gminy jako jednego z głównych ośrodków intensywnego rolnictwa oraz mechanizacji i chemizacji, zaopatrująca ośrodki zewnętrzne;
- występujące potencjalne zagrożenie powodziowe północnych obszarów gminy.

1.2. Uwarunkowania wewnętrzne

Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe

- występowanie obszarów czasowo zalewanych, czyli obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów o niekorzystnych warunkach geologiczno-inżynierskich dla lokalizacji zabudowy;
- występowanie rezerwatu przyrody „Dolina Osy” oraz licznych pomników przyrody,
- niewielka lesistość obszaru gminy;
- występowanie wysokich klas gleb, co znacząco wpływa na efektywność rolniczą (ponad 51 % powierzchni gminy to grunty kl. III);
- występowanie atrakcyjnych terenów do rozwoju turystyki, agroturystyki szczególnie w północnej części Gminy, związanej z obcowaniem z przyrodą;
- występowanie licznych jezior na terenie prawie całej Gminy, stanowiących doskonały punkt wycieczkowy dla mieszkańców gminy oraz regionu;
- stosunkowo mało zanieczyszczone środowiska w stosunku do pozostałych gmin w województwie;
- niewielka ilość udokumentowanych złóż kopalin nadająca się do eksploatacji
- większość wsi w gminie posiada długi rodowód historyczny;

- ponadto ruiny zamku w Pokrzywnie, zabytki sakralne, zespoły dworsko i pałacowo-parkowe, folwarki, zabytki techniki i kultury materialnej, zabytki wpisane do rejestru oraz ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Infrastruktura techniczna

- blisko 95% mieszkańców gminy zaopatrywanych jest w wodę z gminnej sieci wodociągowej;
- na terenie gminy funkcjonuje ogólnospławna sieć kanalizacyjna obsługująca jedynie Grutę, Mełno, Salno i Gołębiewko, pozostała część ścieków magazynowana jest w zbiornikach wybieralnych oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków;
- zaopatrzenie w zorganizowaną energię cieplną jest stosunkowo niewielkie,
- brak perspektyw dla mieszkańców gminy na zaopatrzenie ich gospodarstw w wysokoprężny gaz ziemny;
- na terenie gminy występuje składowisko odpadów w Boguszewie, obecnie składowisko jest już zamknięte i znajduje się w fazie rekultywacji;
- na obszarze gminy zlokalizowany jest jeden maszt telefonii komórkowej w Dąbrówce Królewskiej oraz 3 nadajniki telefonii komórkowej znajdujące się na kominie w Cukrowni w Mełnie;
- na terenie Gminy występują korzystne warunki dla inwestycji ekologicznych - elektrowni wiatrowych.

Spółeczno-gospodarcze

- niewielki spadek liczby mieszkańców w ostatnich 10 latach;
- wzrost bezrobocia w ostatnich 2 latach z większym udziałem kobiet;
- stosunkowo mała oferta pracy dla mieszkańców w usługach poza rolniczych;
- wymagany wpływ władz Gminy na większą integrację rolnictwa z innymi strefami gospodarki produkcji oraz usług;
- słaba dostępność do służby medycznej - zaledwie dwie przychodnie lekarskie w Grucie oraz Mełnie, jednak niewielka odległość do Regionalnego Szpitala Regionalnego w Grudziądzu,
- możliwość kształcenia się mieszkańców Gminy na poziomie gimnazjum;
- dość duża aktywność władz gminy w organizacji licznych okolicznościowych imprez kulturalno-społecznych;
- gmina o charakterze typowo rolniczym, z położonym praktycznie centralnie ośrodkiem - wsią Gruta, pełniącą funkcję centrum administracyjno-usługowym dla mieszkańców gminy;
- korzystne warunki do rozwoju agroturystyki oraz turystyki krajoznawczej w oparciu o rzekę Osę, liczną sieć szlaków turystycznych, tereny cenne przyrodniczo oraz liczne jeziora.

Komunikacja

- dobre powiązania z wsiami na terenie gminy poprzez dość gęstą sieć dróg powiatowych oraz gminnych, jednak drogi te charakteryzują się dość niskimi parametrami technicznymi;
- na przełomie ostatnich 3 lat zwiększenie bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę licznych chodników, stanowiących dla nich dogodne połączenie pomiędzy wsiami;

- dość dobra sytuacja parkingowa przy obiektach użyteczności publicznej, wymagająca jednak ciągłego zwiększania powierzchni parkingowej;
- dobra obsługa mieszkańców związana z komunikacją zbiorową, oparta na komunikacji autobusowej, busowej (tzw. mali przewoźnicy) oraz szynobusowej, świadczona głównie przez przewoźników prywatnych;
- kolizje dróg z linią kolejową;
- słabo rozwinięta sieć ścieżek oraz ciągów przeznaczonych dla ruchu rowerowego.

Struktura przestrzenna

- silny ośrodek obsługujący mieszkańców gminy w podstawowe usługi infrastruktury technicznej oraz społecznej – wieś Gruta położona jest w centralnej części gminy;
- występująca w gminie zabudowa wielofunkcyjna skoncentrowana głównie w obrębie danej wsi;
- stan obiektów mających walory historyczno- kulturowe w bardzo słabym stanie technicznym;
- dążenie do większej urbanizacji gminy w wolnych przestrzeniach w ciągu istniejącej zabudowy;
- brak przygotowanych terenów, przeznaczonych pod inwestycje;
- słabo rozwinięta oferta terenów rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców gminy.

1.3. Cele polityki przestrzennej

Zidentyfikowane problemy stały się podstawą do formułowania celów polityki przestrzennej Gminy. W wyznaczonych celach powinno dążyć się do stopniowej likwidacji zagrożeń przy jednoczesnym wykorzystaniu szans jakimi dysponuje gmina. W zależności od stanu rozwoju i wyboru drogi rozwoju różnie może układać się hierarchia celów.

Na podstawie zebranych uwarunkowań założono następujące cele polityki przestrzennej:

- 1) Cele przyrodnicze i kulturowe – polegające na tworzeniu odpowiednich warunków umożliwiających zachowanie najbardziej atrakcyjnych terenów przyrodniczych i historyczno-kulturowych poprzez:
 - eksponowanie najbardziej ich wartościowych cech z jednoczesnym zapewnieniem ich ochrony;
 - utrzymanie równowagi ekologicznej w tym utrzymanie zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrody;
 - stworzenie warunków umożliwiających odpowiednie eksponowanie dóbr dziedzictwa kulturowego, zachowanie i ochronę obszarów i obiektów o wysokich wartościach historyczno-kulturowych.
- 2) Cele społeczno-gospodarcze – polegające na stwarzaniu warunków przestrzennych do stymulowania jakości życia mieszkańców, podnoszenia poziomu ich wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, ograniczenia bezrobocia, w tym ukrytego w rolnictwie, szczególnie u ludzi młodych poprzez:
 - dążenie do wzrostu dochodów mieszkańców;
 - zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców związanych z infrastrukturą społeczną oraz techniczną;

- zmiany struktury obszarowej gospodarstw indywidualnych - przekształcenie w gospodarstwa towarowe;
 - pomoc wraz z odpowiednią promocją małych i średnich przedsiębiorstw przy wykorzystaniu surowców lokalnych – głównie rolniczych;
 - stwarzanie większej konkurencyjności w regionie w zakresie skupu, przetwarzania i przechowywania płodów rolnych;
 - przekwalifikowanie małych rodzinnych gospodarstw rolnych na funkcję agroturystyczną;
 - rozwój turystyki krajoznawczej;
 - systematyczną promocję na rynkach zewnętrznych.
- 3) Cele związane z infrastrukturą techniczną – polegające na rozbudowie oraz budowie sieci infrastruktury technicznej, co zwiększy standard życia mieszkańców w gminie oraz polepszy stan środowiska przyrodniczego, w tym usprawnienie funkcjonowania układu komunikacyjnego, głównie dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu pojazdów, rowerzystów oraz pieszych poprzez:
- dążenie do gazyfikacji gminy w oparciu o istniejące gazociągi wysokopiętne (przebiegające poza granicami gminy);
 - rozbudowę sieci wodociągowej celem zaopatrzenia 100% gospodarstw;
 - rozbudowę sieci kanalizacyjnej opartej na istniejących oczyszczalniach ścieków;
 - stworzenie warunków dla budowy nowych, lokalnych, zbiorczych oczyszczalni ścieków dla poszczególnych wsi;
 - restrykcyjną kontrolę istniejących gospodarstw w zakresie opróżniania zbiorników wybieralnych oraz wywozu przez uprawnione do tego firmy odpadów bytowych;
 - propagowanie paliw ekologicznych do celów grzewczych;
 - dostosowanie parametrów jezdni do rodzaju oraz natężenia ruchu pojazdów z jednoczesną ochroną wartościowych drzew i nowymi nasadzeniami w bezpiecznej odległości od jezdni;
 - systematyczne remonty nawierzchni dróg, ścieżek i chodników.

2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest w znacznej części kontynuacją polityki przestrzennej przyjętej w studium uchwalonym uchwałą Rady Gminy Gruta Nr II/13/02 z dnia 6 grudnia 2002 r. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej wynikają przede wszystkim z potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy, uwarunkowań dziedzictwa kulturowego, środowiska przyrodniczego, komunikacji oraz infrastruktury technicznej.

Głównym celem jest kształtowanie przestrzeni podnoszących konkurencyjność, atrakcyjność oraz jakość życia mieszkańców gminy przy jednoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy aktywnością gospodarczą, społeczną a środowiskiem przyrodniczym i kulturowym.

Rolę lokalnego ośrodka centralnego pełni wieś Gruta, w której występuje największa koncentracja zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Pozostałe wsie stanowią jedynie uzupełnienie ośrodka głównego, w których dominuje głównie zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna, usługowa oraz produkcyjna rolnicza i pozarolnicza. Ważną wsią w strukturze oraz funkcjonowaniu całej gminy jest Mełno-Cukrownia.

2.1. Podział gminy na strefy funkcjonalne.

Obszar gminy można podzielić na trzy charakterystyczne strefy:

- I – strefa zabudowy wielofunkcyjnej,
- II – strefa rolnicza,
- III – strefa przyrodnicza.

Strefa zabudowy wielofunkcyjnej

Strefę tworzą tereny istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz zabudowy produkcyjno-usługowej. Rolę lokalnego ośrodka centralnego pełni wieś Gruta, w której występuje największa koncentracja zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Gruta tworzy swoiste centrum administracyjno-usługowe, ośrodek o charakterze wielofunkcyjnym, gdzie swoją siedzibę ma Urząd Gminy, Bank, Policja, Straż Pożarna, Ośrodek Zdrowia, ośrodki oświaty i opieki społecznej, klub sportowy oraz inne usługi świadczone na rzecz ludności. Pozostałe wsie stanowią jedynie uzupełnienie ośrodka głównego, w których dominuje głównie zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa, usługowa oraz produkcyjna rolnicza i pozarolnicza. Ważną wsią w strukturze oraz funkcjonowaniu całej gminy jest Mełno-Cukrownia. W strefie tej ustala się następujące kierunki:

- przekształcenia wraz z uzupełnieniem wolnych przestrzeni zabudową z zachowaniem rolniczo-osadniczego charakteru obszaru;
- ciągłe podnoszenie standardów i walorów architektonicznych obiektów, z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska oraz dóbr kultury;
- poddanie szczególnej ochronie oraz rehabilitacji obszarów i obiektów o wysokich walorach historyczno-kulturowych;
- monitoring terenów cennych i wrażliwych przyrodniczo (jeziora oraz tereny zieleni buforowej) szczególnie tych występujących przy granicy z terenami już zabudowanymi;
- wzmocnienie funkcji usługowych o znaczeniu ponadlokalnym, w tym szczególnie tych świadczonych na rzecz rolnictwa;
- rozwój usług z zakresu kultury, sportu i rekreacji, w tym usług związanych z ruchem turystycznym oraz agroturystyką na zasadzie nowych lokalizacji oraz w wyniku przekształcania istniejącej zabudowy;
- modernizacja oraz rozwój infrastruktury technicznej, w tym nawierzchni drogowych, ścieżek i chodników.

Strefa rolnicza

Strefa występuje na terenie całej Gminy, charakteryzuje się bardzo wysoką jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W strefie tej panują bardzo dogodne warunki do uprawy, z udziałem gruntów ornych wysokich klas bonitacyjnych – II i III klasy. Na obszarach tych powinno się dążyć do utrzymania wysokiego poziomu towarowości rolnictwa oraz dążyć do ciągłej poprawy konkurencyjności wytwarzanych produktów rolnych. W strefie tej ustala się następujące kierunki:

- ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej gruntów ornych wysokich klas bonitacyjnych;
- zakaz lokalizacji inwestycji o funkcjach mogących pogorszyć stan środowiska przyrodniczego i wpłynąć negatywnie na jakość produkcji rolnej;

- przekształcać i uzupełniać zabudowę w obrębie istniejącego zainwestowania z podnoszeniem walorów architektonicznych obiektów;
- dopuścić budowę nowych siedlisk;
- ograniczać wprowadzanie zabudowy mieszkaniowej oraz innej nie związanej z rolnictwem;
- dopuścić możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz innych źródeł energii odnawialnej w tym elektrowni słonecznych wykorzystujących zjawisko fotowoltaiczne jeżeli inwestycje nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko sąsiednich obszarów, np. obszarów zabudowy mieszkaniowej, lokalnych ciągów ekologicznych;
- dopuścić możliwość zalesienia gruntów o niskiej przydatności rolniczej za wyjątkiem terenów przeznaczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych oraz stref ich oddziaływania;
- wprowadzić możliwość wydobywania kopaliny.

Strefa przyrodnicza

Strefa występuje na terenie całej Gminy. Na północy gminy oparta jest o granice administracyjne gminy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi. Jest to najbardziej cenny przyrodniczo teren ze względu na występowanie terenów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Przez teren ten przebiega korytarz ekologiczny międzynarodowy oraz regionalny. Ponadto do strefy tej zalicza się ciągi obejmujące cenne krajobrazowo obszary związane z rynnymi subglacjalnymi (rynny Maruszy, Strugi Radzyńskiej) oraz obszarami wytopiskowymi (J. Mełno), które pełnią rolę lokalnych korytarzy ekologicznych. Obszar ten jest poddany antropopresji, co spowodowało całkowite pozbawienie zwartych pokryw leśnych. Kompleks jezior (Mełno, Duże, Wilczak, Skape, Salno i inne) oraz przepływająca rzeka Osa stanowią dla gminy dużą szansę rozwoju pod względem atrakcyjności turystycznej

Niewielki wschodni fragment obszaru gminy z Pokrzywnem znajduje się w obrębie oddziaływania centrum sanatoryjno-uzdrowiskowego w Maruszy (gmina Grudziądz). Należy w pierwszej kolejności postawić na rozwój funkcji usługowej związanej z zakwaterowaniem dla ruchu uzdrowiskowego oraz turystycznego, ze względu na swoje wysokie walory przyrodnicze, krajoznawcze, historyczne i kulturowe.

W strefie tej ustala się następujące kierunki:

- rygorystyczną ochronę terenów, w tym roślin oraz zwierząt podlegających ochronie;
- zachowanie naturalnego krajobrazu, w tym naturalnej meandryzacji rzeki Osy;
- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej;
- zakaz lokalizacji inwestycji o funkcjach mogących pogorszyć stan środowiska przyrodniczego;
- racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów;
- dopuszczenie możliwości zalesienia gruntów o niskiej przydatności rolniczej;
- zwiększenie zaplecza bazy turystyczno-wypoczynkowej.

2.2. Oznaczenia obszarów struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy:

- [MU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowo - usługowej;
- [PU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno – usługowej;
- [ML] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowo – letniskowej;

- [ZP] Obszary zieleni parkowej – istniejącej, do uzupełnień lub odtworzenia;
- [UK] zabudowa sakralna (kościół wpisane do rejestru zabytków oraz bez wpisu);
- [ZD] tereny ogródków działkowych;
- [ZC] cmentarze;
- [ZL] tereny leśne;
- [R] tereny rolnicze;
- [WS] wody powierzchniowe śródlądowe;
- [EW] Lokalizacja elektrowni wiatrowych wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu.

Tereny komunikacyjne.

- [KDS] droga ekspresowa;
- [KDG] droga główna;
- [KDZ] droga zbiorcza;
- [KDL] droga lokalna;
- [KK] transport kolejowy.

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

3.1. [MU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowo - usługowej.

Funkcja podstawowa – mieszkalnictwo (jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa, wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa), zabudowa zagrodowa, usługi w tym handel, drobne rzemiosło o charakterze nieuciążliwym.

Funkcja uzupełniająca – komunikacja, zieleń oraz infrastruktura techniczna.

W ramach tych obszarów występują: jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa, wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa (w formie zorganizowanych niewielkich osiedli), zabudowa zagrodowa, w której występują domy mieszkalne wraz z zabudową gospodarczą, zabudowa mieszkaniowo-usługowa oraz usługi, rozumiane jako wszystkie przejawy działalności socjalnej i komercyjnej aktywności gospodarczej służące zaspokojeniu bezpośrednich potrzeb ludności w zakresie administracji, bezpieczeństwa i porządku publicznego, ochrony zdrowia i leczenia, oświaty i kultury, handlu, gastronomii, hotelarstwa (w tym agroturystyki), wykonywania wolnych zawodów oraz działalności wytwórczej i usługowej, artystycznej, działalności niematerialnej (finansowej, ubezpieczeniowej, doradczej, biur itp.), drobnego rzemiosła o nieprzemysłowym charakterze. Każdą z tych grup cechują odrębne rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i architektoniczne.

Są to wydzielone tereny podstawowego układu obszarów urbanizacji w gminie. W skład wyznaczonych obszarów wchodzi głównie jednostki osadnicze stanowiące ośrodki uzupełniające (wsie sołeckie). Jako podstawę wyznaczenia obszarów urbanizacji przyjęto historyczny układ ruralistyczny, obecny stan ich zabudowy łącznie z wyznaczeniem pewnego bufora z perspektywą pozwalającą na ich powiększenie.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych, dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- istniejący układ zabudowy poszczególnych ośrodków powinien być poddany szczegółowej analizie pod względem wartości kompozycyjnej w celu zachowania, wzbogacenia lub odtworzenia;
- rozwiązania układów zabudowy powinny być oparte na kształtowaniu przestrzeni w dostosowaniu go do charakteru wiejskiego, z dużym udziałem zieleni;
- kolorystyka budynków powinna być dopasowana do funkcji jaką pełni budynek uwzględniając przy tym zabudowę sąsiednią;
- rozplanowanie zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej powinno cechować pewną powtarzalność form, rodzaj użytych materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz układ zabudowy na poszczególnych działkach;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych). W uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowią mogą obiekty celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;
- w granicach działki dopuszcza się łączenie funkcji mieszkaniowych z usługami;
- dla terenów wykorzystywanych rolniczo dopuszcza się podtrzymanie dotychczasowego rolniczego sposobu użytkowania terenu.

Wskaźniki dla zabudowy zagrodowej:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,3;
- maksymalna wysokość budynków do 12,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 2;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 60%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45°;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 3000 m²;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

Wskaźniki dla jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,3;
- maksymalna wysokość budynków do 9,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 2;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 60%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45°;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 1000 m²;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

Wskaźniki dla wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,9;
- maksymalna wysokość budynków do 12,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 3;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 30%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45°;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 1500 m²;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

Wskaźniki dla usług, w tym handel, drobne rzemiosło o charakterze nieuciążliwym:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 1,2;
- maksymalna wysokość budynków do 12,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 3;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 15%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45°;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 1200 m²;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

3.2. [PU] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy produkcyjno-usługowej

Funkcja podstawowa – produkcja, składy i magazyny, usługi uciążliwe (tereny aktywności gospodarczej).

Funkcja uzupełniająca – komunikacja, zieleń oraz infrastruktura techniczna.

W ramach tych obszarów występują: zabudowa produkcyjna, także ta związana z rolnictwem, składy, magazyny oraz zabudowa usługowa. Każdą z tych grup cechują odrębne rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i architektoniczne.

Są to wydzielone tereny podstawowego układu obszarów uciążliwych dla sąsiedniej zabudowy oraz środowiska przyrodniczego w gminie.

W przypadku opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy w odpowiedni sposób zabezpieczyć tereny mieszkaniowe przed uciążliwością oddziaływania głównie funkcji rzemiosła produkcyjnego, produkcji rolniczych oraz usługowych.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- istniejący układ zabudowy powinien być poddany szczegółowej analizie pod względem wartości w celu zachowania, wzbogacenia lub odtworzenia;

- rozwiązania układów zabudowy produkcyjnej i usługowej powinny być oparte na nowoczesnym kształtowaniu przestrzeni;
- w przypadku występowania terenów mieszkaniowych w bezpośrednim sąsiedztwie w planach miejscowych należy przewidzieć odpowiednie zagospodarowanie go przez wprowadzenie odpowiednich buforów zieleni;
- w terenach obowiązuje zakaz wprowadzania nowej zabudowy mieszkaniowej;
- dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest obligatoryjne w rozumieniu przepisów odrębnych;
- w terenach zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie parków wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest obligatoryjne w rozumieniu przepisów odrębnych;
- dla terenów wykorzystywanych rolniczo dopuszcza się podtrzymanie dotychczasowego rolniczego sposobu użytkowania terenu.

Wskaźniki:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 1,5;
- maksymalna wysokość budynków do 12,0 m, z powodów technologicznych dopuszcza się zwiększenie wysokości budynku bez określania jego maksymalnej wysokości;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 3;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 10%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45°;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 1800 m²;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

3.3. [ML] Obszary istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowo – letniskowej

Funkcja podstawowa – zabudowa mieszkaniowa, indywidualna zabudowa rekreacyjna.

Funkcja uzupełniająca – usługowa związana z rekreacją i wypoczynkiem, komunikacja, zieleń oraz infrastruktura techniczna.

W ramach obszarów tych występują: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (tzw. drugie domy), indywidualna zabudowa rekreacyjna z dopuszczeniem usług nieuciążliwych z zakresu turystyki ze szczególnym uwzględnieniem usług hotelarskich i pensjonatów, małe ośrodki wypoczynkowe, agroturystyka oraz usługi komercyjne, w szczególności usługi handlu, gastronomii, czyli usług uzupełniających funkcję podstawową.

Każdą z tych grup cechuje odrębne rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i architektoniczne. Są to tereny bardzo atrakcyjne pod względem rekreacyjno-wypoczynkowym, wydzielone w pobliżu jezior .

W przypadku opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy w odpowiedni sposób zabezpieczyć tereny wód powierzchniowych oraz tereny cenne przyrodniczo.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych, dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- istniejący teren powinien być poddany szczegółowej analizie pod względem wartości przyrodniczej oraz możliwości jego zabudowy;
- należy umożliwić przejście wzdłuż linii brzegowej jeziora wg przepisów o ochronie środowiska;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych); w uzasadnionych przypadkach, wyjątek od zakazu stanowią mogą obiekty celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;
- dla terenów wykorzystywanych rolniczo dopuszcza się podtrzymanie dotychczasowego rolniczego sposobu użytkowania terenu.

Wskaźniki:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,2;
- maksymalna wysokość budynków do 9,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 2;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 70%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45°;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 600 m²;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

3.4. [ZP] Obszary zieleni parkowej – istniejącej, do uzupełnień lub odtworzenia

Funkcja podstawowa – zieleń urządzona w formie parku, towarzysząca w większości pałacom i dworom podlegającym ochronie konserwatorskiej .

Funkcja uzupełniająca – mała architektura, komunikacja oraz infrastruktura techniczna.

W skład wyznaczonych obszarów wchodzi obiekty budowlane związane historycznie z funkcjonowaniem parku, w tym budynki, stawy wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi, elementy małej architektury oraz niezbędna infrastruktura techniczna. W ramach obszarów występują także takie, które wymagają dużych uzupełnień lub też całkowitego odtworzenia na podstawie odpowiednich badań, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Ze względu na skalę (1:10 000) opracowania studium, po dokonaniu odpowiedniej analizy na etapie opracowania planów miejscowych, dopuszcza się korektę granic obszaru.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- zakaz zabudowy dla obiektów nie związanych z funkcjonowaniem parku;
- granice parku do ustalenia / odtworzenia na podstawie odpowiednich badań;

- zakaz zmniejszania powierzchni parków;
- nakaz rewalizacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczynienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów;
- dopuszcza się modernizację istniejących i realizację nowych obiektów o charakterze architektury ogrodowej;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (w rozumieniu przepisów odrębnych).

Wskaźniki:

Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy zachowaniu:

- przynajmniej 80% terenu jako teren biologicznie czynny, chyba, że stan faktyczny wskazuje niższy wskaźnik;
- inne wskaźniki, gabaryty i standardy należy kształtować indywidualnie w dostosowaniu do wielkości i rodzaju parku.

3.5. [UK] Tereny zabudowy sakralnej (kościół wpisane do rejestru zabytków oraz bez wpisu)

Funkcja podstawowa – tereny zabudowy sakralnej (kościół).

Funkcja uzupełniająca – komunikacja, zieleń oraz infrastruktura techniczna.

Są to tereny lokalizacji kościołów:

- położony w Dąbrówce Królewskiej - Kościół parafialny p.w. Św. Jakuba Starszego z pocz. XIV w., przebudowany w ok. XVIII w. oraz ok. XIX w. Wystrój wewnątrz zdobi ołtarz główny z obrazem św. Trójcy z przełomu XVIII/XIX w. oraz dwa ołtarze boczne z I poł. XVIII w., dzwon odlany w roku 1770 w Gdańsku w pracowni Karola Gotfryda Antony'ego;
- położony w Grucie - Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, murowany z końca XIII w., przebudowany w ok. XVII w. oraz XIX w., z wieżą z 1670 r., nr i data rej. A/171/81, 13.07.1936r;
- położony w Okoninie - Kościół parafialny p. w. Św. Kosmy i Damiana, murowany z 1 poł. XIV w., przebudowany w latach 1716-1718, w 1841 r., i restaurowany w latach 1911-1913 wraz z urządzeniami wnętrza, nr i data rej. A/104/33, 27.06.1930 r.
- położony w Słupie, kościół parafialny p.w. św. Anny, wzniesiony w 1937 r. na miejscu średniowiecznego gotyckiego kościoła parafialnego zniszczonego w czasie wojny trzynastoletniej.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

Budynki oraz tereny wpisane są do rejestru zabytków, wytyczne do planów miejscowych zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r., o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z dnia 17 września 2003 r., z późniejszymi zmianami) w uzgodnieniu z Wojewódzkim

Konserwatorem Zabytków. W uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków należy prowadzić także wszelkie inwestycje dotyczące kościoła w Słupie.

Wskaźniki:

- wszelkie zasady oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3.6. [ZD] Tereny ogrodów działkowych

Funkcja podstawowa – tereny ogrodów działkowych,

Funkcja uzupełniająca – komunikacja, infrastruktura techniczna.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

Wyznaczone zostały istniejące kompleksy ogrodów działkowych. W ramach funkcji podstawowej dopuszcza się realizację boisk, placów gier i zabaw, ciągów spacerowych oraz zabudowy usługowej związanej z podstawową funkcją terenu. Docelowo dopuszcza się także zmianę przeznaczenia ogrodów działkowych na zabudowę mieszkaniowo-usługową.

Wskaźniki:

- intensywność zabudowy: maksymalnie 0,2;
- maksymalna wysokość budynków do 6,0 m;
- liczba kondygnacji: maksymalnie – 2;
- udział powierzchni biologicznie czynnej: minimalnie 70%;
- geometria dachów dla budynków: dachy jednospadowe lub wielospadowe o kącie nachylenia głównych połaci dachowych do 45°;
- minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek budowlanych – 400 m²;
- parkingi: wg Kierunków rozwoju systemów komunikacji – polityka parkingowa.

W przypadku docelowej zmiany funkcji obowiązują wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów jak dla funkcji usług i jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej.

3.7. [ZC] Cmentarze

Funkcja podstawowa – cmentarze.

Funkcja uzupełniająca – parkingi, infrastruktura techniczna.

Cmentarze jako miejsca pochówku, miejsca pamięci i pomniki historyczne podlegają ochronie w ramach ustawy z 31.01.1959 r., o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. 00.23.295). Na terenie gminy wyznaczono cmentarze czynne i nieczynne.

Zasady zagospodarowania oraz użytkowania terenów do planów miejscowych:

- teren cmentarza należy objąć odpowiednią ochroną konserwatorską;
- obiekty na terenie cmentarza powinny posiadać podobne cechy architektoniczne;
- teren cmentarza utrzymać w formie zieleni urządzonej;

- wszelkie prace pielęgnacyjne oraz konserwacje i restauracje nagrobków należy uzgadniać właściwymi służbami ochrony konserwatorskiej,
- wszelkie zasady oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Ponadto w zagospodarowaniu terenów przyległych do cmentarza powinno się przestrzegać § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315).

3.8. [ZL] Tereny leśne.

Tereny leśne należy pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu z zaleceniem zagospodarowania rekreacyjnego w formie leśnych ścieżek, tras rowerowych oraz miejsc przeznaczonych do wypoczynku.

Lasy na obszarze gminy tworzą niewielkie kompleksy i występują wyspowo w całej gminie. Największy kompleks leśny znajduje się w części północnej gminy. Należy opracować szczegółową granicę polno-leśną do określenia terenów, które w przyszłości będą mogły być zalesiane.

Podczas przeznaczania gruntów rolnych pod zalesienia należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych, unikać zalesiania niewielkich działek położonych w znacznej odległości od istniejących kompleksów leśnych.

Zasady zagospodarowania oraz użytkowania terenów do planów miejscowych:

- tereny należy użytkować zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów odrębnych w zakresie gospodarki leśnej,
- zakaz zabudowy nie związanej z prowadzeniem gospodarki leśnej,
- dopuszcza się lokalizację niewielkich obiektów do wysokości 3,5 m związanych z rekreacją i wypoczynkiem,
- dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej,
- zakaz grodzenia terenu za wyjątkiem ogrodzeń związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej.

3.9. [R] Tereny rolnicze.

Funkcja podstawowa – tereny rolnicze przeznaczone pod działalność rolniczą, w szczególności produkcję roślinną lub zwierzęcą, w tym produkcję ogrodniczą, sadowniczą, pszczelarską, rybną i leśną.

Funkcja uzupełniająca – agroturystyka, mieszkalnictwo niezwiązane z funkcją rolniczą, pod zalesienia, eksploatacje kopaliny pospolitych, parkingi, infrastruktura techniczna, w tym lokalizacja farm lub pojedynczych elektrowni wiatrowych oraz innych źródeł energii odnawialnej w tym elektrowni słonecznych wykorzystujących zjawisko fotowoltaiczne.

- Tereny rolnicze zajmują największą powierzchnię terenu w gminie. W skład wyznaczonych terenów wchodzi grunty o korzystnych warunkach do produkcji rolnej (gleby o wysokich klasach) oraz grunty o niższych klasach bonitacyjnych (gleby o słabych klasach). Dodatkowo w północnej części gminy występuje także okresowe ich zalewanie.

- Na terenie całej gminy występują dogodne warunki dla wprowadzenia funkcji agroturystycznej, jednak tereny położone przy zbiornikach wodnych oraz na północy gminy charakteryzują się najkorzystniejszymi walorami pod tym względem. Funkcję agroturystyczną należy wprowadzać w ramach istniejącej i projektowanej zabudowy. W powiązaniu z funkcją agroturystyczną należy przewidzieć w ciągu rzeki Osy dla turystów spływających tzw. miejscówki w formie tymczasowej zabudowy.
- Dopuszcza się funkcję mieszkaniową jako uzupełnienie (wypełnienie), jako kontynuację poprzez sąsiedztwo z terenami o tożsamym przeznaczeniu. Jednak wprowadzenie zabudowy mieszkaniowej nie może powodować nadużyć prowadzących do nadmiernego rozproszenia zabudowy na terenie gminy,
- Podczas przeznaczenia gruntów rolnych pod zalesienia należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych, unikać zalesiania niewielkich działek położonych w znacznej odległości od istniejących kompleksów leśnych. Zakaz zalesiania gruntów przeznaczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych.
- W ramach funkcji uzupełniającej na terenach rolnych dopuszczono eksploatację złóż kopalin pospolitych w ramach całego terenu R - należy pamiętać o przestrzeganiu przepisów szczegółowych w tym ustawy prawo geologiczne i górnicze. Uzyskanie koncesji na wydobycie kopalin może wiązać się z koniecznością opracowania na dany teren miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym należy precyzyjnie określić sposób i termin rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Położenie w obrębie wysoczyzny polodowcowej, wyniesionej ponad okolice oraz rolniczy charakter gminy (dość duże połacie terenów rolnych pozbawione zabudowy mieszkaniowej) predysponuje gminę Gruta do rozwoju energetyki wiatrowej.

Poszczególne lokalizacje elektrowni wiatrowych muszą być poprzedzone szczegółową analizą uwarunkowań, takich jak:

- warunki klimatyczne;
- położenie geomorfologiczne;
- występowanie obszarów i obiektów chronionych;
- występowanie infrastruktury energetycznej i drogowej;
- występowanie zabudowy mieszkaniowej;
- stosunki własnościowe.

Realizacja elektrowni wiatrowej powoduje znaczące zmiany w krajobrazie. Charakter tych zmian będzie nieodwracalny. Ten typ budowli towarzyszy ludziom od stuleci, stanowiąc stały element krajobrazu, jednak jego wielkość była dużo mniejsza. Wiatrak będzie z daleka zauważalny urozmaicając rzeźbę otwartego terenu, jednak wrażenia estetyczne, jakie wywołane będą u odbiorcy są sprawą subiektywną.

Ponadto trzeba pamiętać o tym, że lokalizacja powinna być w bezpiecznej odległości od zabudowy mieszkaniowej i nie może stanowić bezpośredniego zagrożenia dla życia awifauny i chiropterofauny.

Turbina wiatrowa oraz śmigła są źródłem dźwięku, którego wartość nie może przekraczać dopuszczalnych norm stając się uciążliwe dla otoczenia, a zwłaszcza wielkości wynikających z rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Do celów energetycznych może być wykorzystywana energia poprzez spalanie np.:

- takich roślin jak wierzba czy malwa pensylwańska;
- biogazu (mieszanina gazów o przeważającym udziale metanu) powstającego w wyniku fermentacji odpadów z produkcji zwierzęcej, ścieków komunalnych lub odpadów komunalnych.

3.10. [WS] wody powierzchniowe śródlądowe

Tereny wód powierzchniowych śródlądowych obejmują: jeziora, rzeki, rowy i kanały melioracyjne.

Zasady zagospodarowania oraz użytkowania terenów do planów miejscowych:

- istniejące ciek wodne i rowy melioracyjne przeznacza się do zachowania.
- nakaz zachowania naturalnego charakteru zieleni pod warunkiem, że nie wpływa ona na drożność cieku, kanału lub rowu,
- na całej długości cieków wodnych należy zapewnić możliwość swobodnego dojazdu do koryta cieków celem umożliwienia prac konserwacyjno-remontowych,
- istniejące urządzenie melioracyjne należy zachować lub dopuścić przebudowę po uzgodnieniu z właściwym zarządcą,
- zakaz grodzenia terenu za wyjątkiem ogrodzeń technicznych lub ze względów bezpieczeństwa.

3.11. [EW] Lokalizacja elektrowni wiatrowych wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu

Na etapie opracowania studium wpłynęło kilka wniosków od różnych firm z terenu całej Polski zainteresowanych lokalizacją elektrowni wiatrowych na terenie gminy. Na etapie opracowania kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zastała opracowana mapa wskazująca wszystkie lokalizacje wynikające ze złożonych wniosków oraz te, na które przez ostatnie lata zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy. Wszystkich lokalizacji naliczono 47 sztuk. Ze względu na tak znaczącą ilość miejsc, w których miałyby powstać elektrownie wiatrowe postanowiono przeanalizować ten temat dużo szerzej, przedstawiając go na licznych posiedzeniach Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, spotkaniach z mieszkańcami oraz radnymi. Ogólnie można stwierdzić, iż temat związany z lokalizacją elektrowni wiatrowych na terenie gminy wzbudzał bardzo duże emocje u zwolenników tego typu inwestycji jak i u przeciwników, których było znacznie więcej. W ramach jednego ze spotkań członkowie Gminnej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej wraz z radnymi udali się w teren, aby przeanalizować poszczególne lokalizacje pod kątem przyrodniczym, krajobrazowym oraz turystycznym (lokalizacje elektrowni wiatrowych głównie w sąsiedztwie jezior, terenów rekreacyjnych oraz terenów cennych pod względem przyrody oraz dóbr kultury). W efekcie odbytych licznych spotkań oraz debat postanowiono uwzględnić w studium lokalizacje elektrowni wiatrowych jedynie w pasie przy granicy z gminą Radzyń Chełmiński oraz Świecie Nad Osą ze względu na to, iż właśnie w tych gminach w strefie przygranicznej na ich terenach znajdują się już znacznej wielkości farmy elektrowni wiatrowych i te, które ewentualnie powstaną na terenie gminy będą stanowić swoista kontynuację. Pozostałą część gminy postanowiono pozostawić wolną od tego typu obiektów.

Na rysunku studium naniesiono także strefy oddziaływania wynikające z lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenie gminy Radzyń Chełmiński.

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów do planów miejscowych:

- na terenie gminy dopuszcza się lokalizację maksymalnie 15 elektrowni wiatrowych (wskazanych na rysunku studium);
- dopuszcza się zmianę lokalizacji elektrowni wiatrowej wraz ze strefą oddziaływania w promieniu do 200 m, jeżeli będzie to zgodne z przepisami odrębnymi;
- na rysunku studium została wyznaczona strefa oddziaływania elektrowni wiatrowej w sposób orientacyjny tj. ok. 500 m i jej zasięg może ulec zmianie w wyniku opracowania planu miejscowego,
- przy opracowaniu planu miejscowego może okazać się, że ze względu na występowanie w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej lokalizacja poszczególnej elektrowni nie będzie możliwa;
- dopuszczalny hałas emitowany przez elektrownie wiatrowe na poziomie, który nie spowoduje przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w przypadku stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu powodowanego przez elektrownie wiatrowe na terenach, na których występują budynki przeznaczone na stały pobyt ludzi lub możliwa jest budowa budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, inwestor zobowiązany jest niezwłocznie podjąć odpowiednie kroki celem dostosowania poziomów hałasu w środowisku zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
- zakaz zalesiania gruntów znajdujących się w strefie oddziaływania elektrowni wiatrowych;
- elektrownia wiatrowa stanowi przeszkodę lotniczą, ustala się wymóg przeszkodowego oznakowania oraz zgłoszenia przeszkód zgodnie z przepisami odrębnymi - obiekty o wysokości równej i większej od 50,0 m n.p.t. podlegają przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, zgłoszeniu do Szefa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP;
- w zagospodarowaniu terenów uwzględnić przebieg istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, ewentualne kolizje z planowanym zagospodarowaniem usunąć zgodnie z przepisami odrębnymi;
- należy dokonać odpowiedniego rozpoznania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wskaźniki:

- maksymalna wysokość wieży elektrowni od poziomu terenu do 130 m;
- maksymalna średnica wirnika do 120 m;
- moc elektrowni wiatrowej – bez ograniczeń;
- strefa oddziaływania elektrowni wiatrowej do uszczegółowienia na etapie opracowania planu miejscowego.

3.12. Obszary wyłączone z zabudowy.

Na obszarze gminy wskazuje się obszary wyłączone spod zabudowy:

- lokalne ciągi ekologiczne, za wyjątkiem tych wskazanych do zabudowy;

- obszary położone wokół jezior, za wyjątkiem tych wskazanych do zabudowy;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- tereny objęte granicą rezerwatu przyrody „Dolina Osy”;
- tereny leśne za wyjątkiem obiektów niezbędnych do prowadzenia gospodarki leśnej oraz związanych z rekreacją i wypoczynkiem;
- tereny łąk i pastwisk.

Wskazane tereny wyłączone spod zabudowy mają istotne znaczenie dla gminy ze względu na utrzymanie odpowiedniej równowagi środowiska przyrodniczego. Są także istotne ze względu na bezpieczeństwo mienia. We wskazanych terenach dopuszcza się lokalizacje urządzeń infrastruktury technicznej oraz inwestycji celu publicznego.

4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.

4.1. Obszary i obiekty objęte ochroną.

- Obszar Natura 2000 - Dolina Osy (PLH040033) (chroniony na mocy tzw. dyrektywy siedliskowej);
- Rezerwat przyrody Dolina Osy;
- Zespół przyrodniczo- krajobrazowy;
- Obszar chronionego krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi oraz Strefy Krawędziowej Doliny Wisły,
- Pomniki przyrody;
- Użytki ekologiczne.

4.2. Ochrona fauny i flory

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin lub zwierząt oraz ich siedlisk, a w szczególności gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem. Wobec degradacji środowiska spowodowanej m.in. rozwojem turystyki, zachodzi potrzeba dokonania inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej terenów przeznaczonych do użytkowania turystyczno-rekreacyjnego. Waloryzacja ułatwi wyznaczenie na zagospodarowywanym obszarze terenów istotnych dla zwierząt np. ze względu na gody, lęgi itp. Jest to szczególnie istotne w kontekście funkcjonowania systemów obszarów chronionych Natura 2000.

4.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

W celu poprawy jakości powietrza należy dążyć w szczególności do:

- opracowania i wdrożenia programu zaopatrzenia gminę w ciepło;
- doprowadzenia do budowy sieci gazowniczej na terenie gminy;
- wprowadzania ekologicznych nośników energii, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- zastępowania spalania węgla poprzez bardziej ekologiczne nośniki energii z jednoczesnym zastosowaniem materiałów energooszczędnych w budownictwie;

- termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, w tym również wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w sposób zapewniający ochronę ptaków podlegających ochronie gatunkowej, (dostosowanie terminów i sposobów wykonania prac budowlanych, remontowych do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji -zgodnie z obowiązującym prawem);
- wprowadzania w budownictwie materiałów energooszczędnych;
- wdrażania nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku (BAT);
- zmniejszenie zanieczyszczenia komunikacyjnego, modernizacja dróg krajowych i powiatowych, utrzymywanie dróg w dobrym stanie technicznym;
- zwiększenie lesistości gminy;
- inwentaryzacja źródeł zanieczyszczeń, co pozwoli ustalić ich ewentualną modernizację lub likwidację, stały monitoring jakości powietrza;
- zmniejszenie emisji niskiej do atmosfery poprzez ograniczenie zużycia paliw w celach ciepłowniczych lub wprowadzenie paliw ekologicznych (zamiana węgla na gaz, olej, energię elektryczną lub odnawialną); konieczna będzie również modernizacja kotłowni na rzecz energii ze źródeł odnawialnych;
- tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju źródeł odnawialnych: elektrownie wodne, wiatrowe, biogazownie, elektrownie słoneczne wykorzystujące zjawisko fotowoltaiczne;
- zmniejszenie ilości emitorów zanieczyszczeń przez rezygnację z palenisk indywidualnych na rzecz zbiorczych o wyższym standardzie.

4.4. Ochrona akustyczna

W celu ograniczenia uciążliwości hałasu komutacyjnego należy dążyć w szczególności do:

- wyznaczenia stref wolnych od ruchu samochodowego lub stref z ograniczeniem dla tego typu ruchu;
- modernizowania ulic i stosowania takich rozwiązań technicznych, które obniżą emisje hałasu, w tym wprowadzanie pasów zieleni ochronnej;
- monitoringu hałasu drogowego w wyznaczonych punktach pomiarowych;
- wprowadzania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświeconych ochronie przed hałasem z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół głównych dróg i linii kolejowych tam, gdzie przekroczony jest równoważny poziom hałasu w porze nocnej 55 dB,
- kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej,
- lokalizacja planowanych elektrowni wiatrowych na podstawie przeprowadzonej wcześniej analizy hałasu, zgodnie z obowiązującym prawem,
- zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych dla zminimalizowania negatywnego oddziaływania planowanej elektrowni wiatrowej w kwestii hałasu,
- w trakcie prowadzenia robót budowlanych związanych z posadowieniem elektrowni – odpowiednia organizacja harmonogramu robót budowlanych, żeby zminimalizować uciążliwości z tym związane dla mieszkańców,
- zakaz lokalizacji nowej zabudowy w terenie oddziaływania elektrowni wiatrowych.

4.5. Ochrona gleb

W celu ochrony gleb należy dążyć w szczególności do:

- racjonalnego zużycia środków ochrony roślin i nawozów;
- wdrażania zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych;
- wdrożenia polityki zalesiania gruntów nieprzydatnych rolniczo;
- wspierania i promowania rolnictwa ekologicznego;
- właściwego utrzymania i odbudowy urządzeń melioracyjnych;
- podejmowania licznych zabiegów agroekologicznych w celu ograniczania erozji wietrznej i wodnej gleb;
- sukcesywnej rekultywacji gleb zdegradowanych
- maksymalnego ograniczenia przeznaczania gleb na cele pozarolnicze,
- podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości eksploatacji gleb,
- doskonalenie struktur organizacyjnych zajmujących się problematyką ochrony gleb, racjonalnego ich użytkowania, przygotowania programów działań w tym zakresie,
- wprowadzenie w rolnictwie sposobu produkcji zgodnego z ustawą o rolnictwie ekologicznym,
- objęcie monitoringiem gleb rejestracji zmian wynikających z rodzaju i intensywności eksploatacji oraz oddziaływania negatywnych czynników.

4.6. Edukacja ekologiczna

Jednym z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju jest włączenie do udziału w nim całego społeczeństwa. Dlatego konieczna jest jak najbardziej wszechstronna edukacja ekologiczna skierowana do osób dorosłych, w tym do różnych grup zawodowych (rolników, organizatorów turystyki, przemysłowców). Najlepszym i najefektywniejszym sposobem podniesienia świadomości ekologicznej osób dorosłych jest zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne. Wymaga to szerokiego informowania społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia mieszkańców w podejmowaniu decyzji mających wpływ na stan środowiska. Wśród wielu ważnych tematów edukacji ekologicznej znaczące miejsce należy przypisać edukacji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, gospodarki ściekowej, ochrony powietrza atmosferycznego, oszczędności energii itp. Szczególnie ważną rolę w edukacji ekologicznej mają organy samorządowe. Powinny one współdziałać przy opracowywaniu i realizacji lokalnych programów edukacji ekologicznej z organizacjami, instytucjami, przedstawicielami zakładów pracy i społecznością lokalną. Ze względu na możliwości rozwoju turystyki i rekreacji w gminach, konieczne jest obejmowanie edukacją ekologiczną organizatorów turystyki i wypoczynku jak i osób korzystających z oferowanych usług oraz mieszkańców terenów cennych przyrodniczo. Ważną kwestią jest edukacja w miejscu pracy, ponieważ większość czynnych zawodowo osób poprzez podejmowane decyzje, ma mniej lub bardziej bezpośredni wpływ na stan środowiska. Nowym i ważnym wezwaniem dla edukacji jest zmieniająca się pozycja polskiego rolnictwa i wsi w procesie integracji z UE. Przemianom tym musi towarzyszyć zwiększenie świadomości ekologicznej rolników i zachowanie tradycji przyjaznego dla środowiska rolnictwa (np. poprzez wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych). Zdecydowanie największy wpływ na poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa mają media. Podkreślić należy, że istnieje ścisła zależność między wiedzą społeczeństwa z zakresu stanu środowiska i nastawieniem do działań na

rzecz jego ochrony, a sposobem ukazywania problemów ekologicznych w mediach. Coraz większego znaczenia nabierają tematyczne programy publicystyczne, filmy popularnonaukowe o tematyce środowiskowej oraz reklama społeczna promująca działania przyjazne środowisku. Współpraca w zakresie propagowania edukacji ekologicznej poprzez media powinna być realizowana we współpracy z innymi gminami i winna ona zaowocować cyklicznym ukazywaniem się artykułów, programów TV, audycji radiowych, w których przybliżałoby się mieszkańcom bieżące problemy i działania. Ze względu na możliwość wykorzystania komputerów coraz większe znaczenie będzie miała treść edukacyjna na stronach internetowych oraz możliwość kontaktu i dyskusji z mieszkańcami drogą internetową. Duże znaczenie w Edukacji Ekologicznej dorosłych mają działania pozaszkolne podejmowane przez uczniów i nauczycieli. Umożliwiają one włączenie do programu edukacji ekologicznej społeczności lokalnych, bez których poparcia żadne działania na rzecz ochrony środowiska nie powiodłyby się. Równocześnie wspólne działania dzieci i rodziców stwarzają szanse zmiany mentalności społeczeństwa i kształtowania świadomości proekologicznej.

Kierunki działań:

- informowanie mieszkańców gminy o stanie środowiska w gminie i o działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony;
- współdziałanie władz gminy z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony;
- prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej na terenach cennych przyrodniczo;
- realizacja treści ekologicznych przez środki masowego przekazu, instytucje kultury i wypoczynku;
- wdrażanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych;
- współpraca władz lokalnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, zakładami pracy i pozarządowymi organizacjami w celu wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej;
- działalność informacyjna w zakresie systemu obszarów chronionych Natura 2000.

5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. nr 162, poz. 1568), przy sporządzaniu i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi. W Studium uwzględnia się problematykę dotyczącą ochrony zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W Studium ponadto ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym terenie zabytków, szczegółowo określone ustaleniami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami o warunkach zabudowy i decyzjami o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W myśl przepisów o ochronie i opiece podlegają m.in.:

- zabytki nieruchome takie jak: krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji,
- zabytki ruchome takie jak: dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- zabytki archeologiczne takie jak: pozostałości terenowe osadnictwa pradziejowego i historycznego, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej,
- nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego z czerwca 2003 roku, w ramach kierunków, określa dla gminy:

- utrzymanie w formie trwałej ruiny, zachowanie bądź adaptacja do nowych funkcji pozostałości zamku w Pokrzywnie;
- utworzenie parku kulturowego w Mełnie, Orlu;
- wykorzystanie nieczynnej linii kolejowej Chełmża-Mełno jako trasy rowerowo-konnej.

Formami ochrony zabytków ustanowionymi prawem są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej i decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Działalność służb konserwatorskich i zespołów planowania przestrzennego w dziedzinie ochrony i rewaloryzacji obiektów, zespołów i obszarów zabytkowych opiera się przede wszystkim na rozpoznaniu i określeniu obiektów i obszarów, stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej, wprowadzanej w akty prawa miejscowego, jakim są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zapisy te oparte są na wytycznych konserwatorskich, sporządzanych przez urzędy ochrony zabytków. Studium uwarunkowań i kierunków wskazuje sposoby sprawowanie ochrony zabytków, jakie mają być realizowane w miejscowych planach sporządzanych w oparciu o Studium. Są one także wskazówkami przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizowaniu inwestycji celu publicznego w sytuacji braku w danym obszarze aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zakres i sposoby ochrony zabytków wpisanych do rejestru, ujętych w gminnej ewidencji zabytków, uznanych za pomnik historii i stanowiących park kulturowy wynikają z zapisów Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wskazane wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego następuje w Studium, gdyż tego wymaga zapis o realizowaniu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń Studium, uchwalonego przez gminę.

Wyznaczenie obszarów podlegających ochronie, w postaci stref ochrony konserwatorskiej, następuje w oparciu o analizę stanu istniejącego zasobów kulturowych, analizę przekazów historycznych, kartograficznych i ikonograficznych, którą zawarto w części Uwarunkowania .

Odczytanie procesu ewolucji przestrzennej miasta, bądź wsi jest podstawą dla prawidłowego wartościowania obszarów zabytkowych i określenia potrzeb ochrony i rewaloryzacji.

Granice stref ochrony wprowadzone w Studium wrysowane są na planszy podstawowej, a ustalenia wpisane w teksty.

W zależności od stopnia zachowania istniejącej historycznej kompozycji ruralistycznej i substancji zabytkowej wyznacza się w gminie Gruta następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- „A” - strefa pełnej ochrony konserwatorskiej,
- „B” - strefa ochrony konserwatorskiej,
- „E” - strefa ochrony ekspozycji,
- „W” - strefa ochrony archeologicznej,
- „OW”- strefa obserwacji archeologicznych.

Strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej.

Strefa pełnej ochrony konserwatorskiej wyznaczona jest dla obiektów i obszarów szczególnie wartościowych, do bezwzględnego zachowania. Strefą „A” obejmuje się obszar, na którym elementy historycznego układu przestrzennego, takie jak rozplanowanie, zabudowa oraz związane z nimi integralnie teren i krajobraz, zachowały się w wysokim stopniu.

Strefą „A” objęto:

- zespoły sakralne-cmentarze przykościelne wraz z kościołami wpisanymi do rejestru w Dąbrówce Królewskiej, Grucie, Okoninie;
- teren ruiny dawnego dworu obronnego w Boguszewie (dawniej Dąbrówce Szlacheckiej);
- teren ruin zamku wraz z przedzamczem w Pokrzywnie;
- zespoły dworsko-parkowe: Annowo, Gruta, Jasiewo, Kitnowo, Mełno, Orle, Salno;
- zabytki archeologiczne w granicach wyznaczonych we wpisie do rejestru zabytków: Gruta – grodzisko późnośredniowieczne, Boguszewo – osada obronna ludności kultury łużyckiej, Mełno – grodzisko wczesnośredniowieczne, Słup - Słupski Młyn – dwa grodziska wczesno- i późnośredniowieczne, Słup – Słupski Młyn – osada obronna ludności łużyckiej.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „A” jest przede wszystkim: zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja, rewaloryzacja, rekonstrukcja, zachowanie towarzyszącej historycznej zieleni komponowanej, usuwanie obiektów dysharmonizujących, dostosowanie nowej, wprowadzanej w obszarze zabudowy do historycznej kompozycji ruralistycznej w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych, wielkości i formy otworów, nawiązywanie

form współczesnych do lokalnej tradycji architektonicznej, dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zespołu zabytkowego, eliminacja funkcji uciążliwych, dążenie do kompleksowych badań historycznych obszaru.

W strefie tej obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie w strefie „A”:

1. Uzyskiwanie zezwoleń na prace w zabytkach i otoczeniu zabytków, wpisanych do rejestru.
2. Uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkiej działalności inwestycyjnej, podziałów geodezyjnych, zmian sposobu użytkowania, prac ziemnych, remontów, modernizacji, adaptacji, uzupełnień zabudowy, zdobienia brył architektonicznych, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania elementów reklamy wizualnej, wymiany nawierzchni ulic i dróg.

W ramach strefy „A” Wojewódzki Konserwator Zabytków może warunkować swoje decyzje wymogiem wykonania dodatkowych badań, dokumentacji, analiz itp.

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej.

Strefa ochrony konserwatorskiej wyznaczona jest dla terenów zawierających znaczną część elementów historycznej ukształtowanej struktury przestrzennej o wartościach kulturowych. Obszary objęte strefą „B” podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Strefą „B” objęto:

1. Układy ruralistyczne wsi: Boguszewo, Dąbrówka Królewska, Gruta, Nicwałd, Okonin, Słup, Pokrzywno.
2. Część zespołów dworsko-parkowych: Boguszewo, Boguszewo (dawna Dąbrówka Szlachecka), Dąbrówka Królewska, Gołębiewko, Nicwałd, Plemięta, Wiktorowo, Pokrzywno Zamek.
3. Zespół folwarczno-młynarski w Słupie- „Słupski Młyn”.
4. Cmentarze grzebalne czynne i nieczynne:
 - Boguszewo- dawny cmentarz ewangelicki z pocz. XX wieku, nieczynny,
 - Boguszewo - dawny cmentarz choleryczny z 1914 roku, nieczynny,
 - Dąbrówka Królewska- cmentarz parafialny z 1990 roku, czynny,
 - Gruta- cmentarz parafialny z II połowy XIX wieku, czynny,
 - Kitnowo- dawny cmentarz rodowy z 1920 roku, nieczynny,
 - Mełno- dawny cmentarz rodowy z połowy XIX wieku, nieczynny,
 - Mełno- cmentarz wojenny z 1939 roku, nieczynny,
 - Nicwałd- dawny cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku, nieczynny,
 - Okonin- cmentarz parafialny z początku XX wieku, czynny,
 - Okonin- dawny cmentarz choleryczny z II połowy XIX wieku, nieczynny,
 - Orle- dawny cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku, nieczynny,

- Orle- dawny cmentarz choleryczny z 1914 roku, nieczynny,
- Piotrowo- dawny cmentarz-grobowiec rodziny z II połowy XIX wieku,
- Salno- dawny cmentarz rodziny z II połowy XIX wieku, nieczynny,
- Słup- cmentarz parafialny z połowy XIX wieku, czynny,
- Słup- dawny cmentarz ewangelicki z połowy XIX wieku, nieczynny.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „B” jest: zachowanie historycznego układu zabudowy (linie zabudowy, proporcje gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny), zachowanie zabudowy historycznej (jej konserwacja i rewitalizacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji poprzez nadanie form zharmonizowanych z architekturą istniejących zespołów dla wprowadzenia logicznych i spójnych przestrzennie elementów, zachowanie kompozycji i układów zieleni historycznej, parków, alei i cmentarzy, z rekompozycją i kontrolą dosadzeń, usuwanie obiektów dysharmonizujących.

Szczególną uwagę, z racji trwających przemian gospodarczych, należy zwrócić na ochronę zespołów dworsko-folwarcznych. Zmiany własnościowe i funkcjonalne nie powinny niszczyć ich integralności. Ich obszary, w granicach historycznych, należy uwalniać od prowadzenia wszelkich sieci napowietrznych i podziemnych.

Działania inwestycyjne na obszarze strefy „B” takie jak: remonty, modernizacje, adaptacje obiektów zabytkowych, uzupełnienia zabudowy, wprowadzanie małych form architektonicznych, lokalizacje nowych obiektów, korekty układu przestrzennego - w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Strefa „E” ochrony ekspozycji

Strefa „E” obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, bądź zabytkowego układu ruralistycznego, głównie wyznacza tereny wyłączone spod zabudowy lub określa jej nieprzekraczalne gabaryty.

Strefą „E” objęto obszar ekspozycji zespołów dworsko-parkowych:

- Annowo, Kitnowo, Mełno, Orle, Salno, Wiktorowo;
- obszar ekspozycji zespołu ruin zamku w Pokrzywnie;
- obszary ekspozycji zespołów ruralistycznych w Boguszewie, Grucie, Nicwałdzie, Okoninie, Słupie.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „E” jest: zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu zabytkowego, zachowanie jego indywidualnej sylwety, ochrona przed powstawaniem dominant widokowych, zachowanie historycznych relacji przestrzennych, ustalenie nieprzekraczalnych gabarytów i wysokości zabudowy nowowprowadzanej.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy „E” - dla nowych inwestycji wymagane jest uzyskanie pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Strefa „W” ochrony archeologicznej

Strefa „W” obejmuje tereny o rozpoznanej zawartości reliktyw archeologicznych posiadających własną formę terenową . Na obszarze gminy Gruta strefą „W” objęto : w Grucie grodzisko późnośredniowieczne, nr rej. C/1, w Boguszewie osadę obronną ludności kultury łużyckiej, nr rej. C/155, w Mełnie grodzisko wczesnośredniowieczne nr rej. C/114, w Słupie – Słupskim Młynie grodzisko wczesno- i późnośredniowieczne nr rej. C/3 oraz osadę obronną ludności łużyckiej nr rej. C/84.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „W” jest zachowanie i konserwacja obiektów zabytkowych, ich ekspozycja w terenie z pozostawieniem obszarów otwartych o charakterze muzealnym.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie: wymagane jest uzyskanie pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla wszelkich przedsięwzięć w ww. obszarach.

Strefa „OW” obserwacji archeologicznej

Strefa „OW” obejmuje tereny o rozpoznanej, na podstawie badań, zawartości ważnych reliktyw archeologicznych.

Obszar gminy Gruta został w całości rozpoznany pod względem archeologicznym. Strefą obejmuje się wszystkie nieruchome zabytki archeologiczne nieekspozowane w terenie.

Miejsca ich największych i wartościowych skupisk pokazano na załączniku graficznym. Stanowiska o obszarze do 0,5 ha oznaczone są punktowo, powyżej 0,5 ha pokazane w odpowiedniej skali. Gro stanowisk położone jest w części północnej gminy, stanowią one strefę ochrony „OW”.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „OW” jest rozpoznanie, zbadanie zasobów archeologicznych przed dopuszczeniem działalności inwestycyjnej.

Sposoby ochrony, działania konserwatorskie na obszarze strefy „OW”.

Teren zajmowany przez nieruchome zabytki archeologiczne jest dostępny dla celów inwestycyjnych pod warunkiem przeprowadzenia niezbędnego zakresu badań archeologicznych zapewniających odpowiednie warunki ochrony konserwatorskiej. Zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych w stosunku do zabytków zagrożonych zniszczeniem w trakcie inwestycji Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków określi w drodze decyzji administracyjnej. Powyższe badania można prowadzić wyłącznie za pozwoleniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Zabytki wpisane do rejestru, leżące poza strefą ochrony „A” objęte są takimi sposobami ochrony, jak strefa „A”.

Na wszelkie prace w zabytkach konieczne jest uzyskanie pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na obszarze gminy Gruta większość obiektów zabytkowych, znajdujących się w ewidencji zabytków, objęta została strefami ochrony konserwatorskiej.

Założenia zieleni ujęte oraz wskazane do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków postulowane przez WUOZ w Toruniu:

Boguszewo, Dąbrówka Królewska, Gołębiewko, Nicwałd, Plemięta, Słupski Młyn, Wiktorowo, Pokrzywno Zamek.

Obiekty zabytkowe zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej, ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz miejsca pamięci narodowej, podlegają takim wytycznym konserwatorskim, jak strefa ochrony „B”.

W trybie sporządzania planów miejscowych i ustalania warunków zabudowy zasady zagospodarowania w lokalizacjach obejmujących stanowiska archeologiczne należy uzgodnić z właściwym terenowo Konserwatorem Zabytków.

Obiekty, o których mowa w rozdz. 5 podlegają ochronie konserwatorskiej z tytułu przepisów ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). Prace konserwatorskie, roboty budowlane przy zabytkach i w otoczeniu zabytków wpisanych do rejestru wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, z tytułu ww. przepisów.

Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić strefy ochrony, obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego, gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska i obszary archeologiczne. Dla obiektów tych, poprzez plany miejscowe należy wyznaczyć strefy ochrony oraz szczegółowe zasady zagospodarowania, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz z aktualizowanymi wytycznymi konserwatorskimi wojewódzkiego konserwatora zabytków.

6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

6.1. Założenia rozwoju systemu transportowego gminy wynikające z opracowań zewnętrznych

Strategia Rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007 – 2020

Strategia Rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007 – 2020 uwzględnia rozwój infrastruktury komunikacyjnej na obszarze województwa. Wg ww. Strategii główne założenia rozwoju infrastruktury komunikacyjnej winny powodować poprawę dostępności komunikacyjnej regionu z zewnątrz oraz zwiększenie spójności transportowych wewnątrz regionu. Unowocześnienie układów transportowych wewnątrzregionalnych dokona się poprzez:

- budowę i modernizację dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, w tym budowy obwodnic, wiaduktów, mostów i innych obiektów inżynierskich, dla poprawy spójności terytorialnej i zwiększenia bezpieczeństwa ruchu oraz lepszej ochrony środowiska przyrodniczego, w tym przed hałasem;
- stworzenie sieci nowoczesnego, intermodalnego transportu publicznego, zapewniającego sprawne, szybkie i bezpieczne połączenia komunikacyjne w obrębie województwa, także z jego otoczeniem;

- reaktywowanie żeglugi na rzekach, w tym żeglugi w celach turystycznych;
- budowę dróg rowerowych, co sprzyjać będzie rozwojowi turystyki i rekreacji oraz poprawi stan bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego z czerwca 2003 roku, w ramach kierunków dotyczących komunikacji, określa dla gminy Gruta jedynie przebieg drogi ekspresowej przez teren gminy i jest to jeden z wariantów.

6.2. Drogi publiczne w gminie

[KDS] – droga ekspresowa

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- szerokość w liniach rozgraniczających – minimalna 40 m;
- szerokość jezdni – 6 – 7,5 m;
- prędkość projektowa – do $V_p = 120 - 60 \text{ km/h}$ – może być niższa w zależności od obszaru,
- stopień obsługi terenu przyległego – powiązania z drogami klasy G (wyjątkowo klasy Z) i drogami wyższych klas, odstępy między węzłami (skrzyżowaniami) poza terenem zabudowy nie powinny być mniejsze niż 5 km, a na terenie zabudowy w granicach lub sąsiedztwie dużego oraz średniego miasta - nie mniejsze niż 3 km; dopuszcza się wyjątkowo pojedyncze odstępy między węzłami (skrzyżowaniami) nie mniejsze niż 3 km poza terenem zabudowy, a na terenie zabudowy - nie mniejsze niż 1,5 km, jeżeli potrzeby funkcjonalno-ruchowe takie odstępy uzasadniają, przy czym stosowanie zjazdów na drodze klasy S jest zabronione.

[KDG] – drogi główne

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- szerokość w liniach rozgraniczających – minimalna 25 m;
- szerokość jezdni – 6 - 7 m;
- prędkość projektowa – $V_p = 70 - 50 \text{ km/h}$ – w zależności od obszaru;
- stopień obsługi terenu przyległego – powiązania z drogami nie niższej klasy niż L (wyjątkowo klasy D), a odstępy między skrzyżowaniami poza terenem zabudowy nie powinny być mniejsze niż 800 m oraz na terenie zabudowy nie mniejsze niż 500 m. Dopuszcza się wyjątkowo odstępy między skrzyżowaniami poza terenem zabudowy nie mniejsze niż 600 m, a na terenie zabudowy - nie mniejsze niż 400 m, przy czym na drodze klasy G należy ograniczyć liczbę i częstość zjazdów przez zapewnienie dojazdu z innych dróg niższych klas (szczególnie do terenów przeznaczonych pod nową zabudowę).

[KDZ] – drogi zbiorcze

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- szerokość w liniach rozgraniczających – minimalna 20 m;
- szerokość jezdni – 5, 5 - 7 m;
- prędkość projektowa – $V_p = 60-40\text{km/h}$ – w zależności od obszaru;
- stopień obsługi terenu przyległego – powiązania z drogami wszystkich klas, oprócz A – autostrady, S - ekspresowa, a odstępy między skrzyżowaniami poza terenem zabudowy nie powinny być mniejsze niż 500 m oraz na terenie zabudowy nie mniejsze niż 300 m. Dopuszcza się wyjątkowo odstępy między skrzyżowaniami poza terenem zabudowy nie mniejsze niż 250 m, a na terenie zabudowy - nie mniejsze niż 150 m, przy czym na drodze klasy Z należy dążyć do ograniczenia liczby zjazdów, szczególnie do terenów przeznaczonych pod nową zabudowę.

[KDL] – drogi lokalne

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- szerokość w liniach rozgraniczających – minimalna 12 m na terenie zabudowanym i 15 na terenie niezabudowanym,
- szerokość jezdni – od 5 m do 6 m,
- prędkość projektowa – $V_p = 50-30\text{km/h}$ – w zależności od obszaru.

[KK] Transport kolejowy – (wraz z terenami zamkniętymi) .

Zasady i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów przy opracowaniu planów miejscowych:

- adaptuje się linię jako jednotorową;
- utrzymanie dotychczasowej funkcji, możliwość komunikacji kolejowej z praktycznie całym krajem.

Tereny zamknięte zostały wyznaczone na rysunku studium na podstawie wykazu znajdującego się w części I uwarunkowania. Zamierzenia inwestycyjne na danych terenach mogą odbywać się na podstawie przepisów odrębnych.

6.3. Polityka parkingowa

Ustala się następujące wskaźniki ilości miejsc parkingowych (mp):

- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - minimum 1,2 mp na 1 lokal;
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – minimum 2 mp na 1 dom;
- usługi handlu - minimum 3 mp na 100 m² powierzchni użytkowej budynku, jednak nie mniej niż 2 mp na 1 lokal handlowy;

- usługi gastronomii (restauracje, kawiarnie, bary itp.) - minimum 1 mp na 10 m² sali konsumpcyjnej;
- usługi hotelowe – minimum 1 mp na 4 łóżka;
- usługi sportu i rekreacji - minimum 3 mp na 100 m² powierzchni użytkowej budynku lecz nie mniej niż 2 mp na 1 punkt usługowy;
- usługi sportu i rekreacji - minimum 15 mp na 100 użytkowników terenowych obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych;
- usługi oświaty: minimum 1 mp na 20 dzieci dla budynków – szkoła, przedszkole;
- usługi inne - minimum 2 mp na 100 m² powierzchni użytkowej lokalu (dla określonej usługi), jednak nie mniej niż 2 mp na 1 lokal usługowy;
- produkcja - minimum 30 mp na 100 pracowników.

Dla funkcji niewymienionych, wskaźniki w planach miejscowych należy ustalać proporcjonalnie do tych wskazanych powyżej.

6.4. Główne cele i kierunki rozwoju komunikacji

Kierunki rozwoju połączeń zewnętrznych gminy z regionem

Obsługa ruchu zewnętrznego w gminie odbywać się będzie, tak jak w stanie istniejącym, drogami wojewódzkimi oraz powiatowymi. Głównie o stan techniczny oraz o bezpieczeństwo na tych drogach trzeba zadbać w pierwszej kolejności ze względu na największy ruch pojazdów w gminie.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego oraz na podstawie Opracowania studium układu dróg krajowych w rejonie Grudziądza sporządzonego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad przez teren gminy została zaplanowana droga w klasie drogi ekspresowej (odcinek drogi jako jeden z wariantów). Droga ekspresowa stanowić ma obwodnicę miasta Grudziądza, jest to połączenie z węzła autostradowego w Pieńkach Królewskich (gmina Grudziądz) w kierunku Olsztyna.

Kierunki rozwoju układu drogowego

Podstawowy układ drogowy gminy składa się z trzech dróg wojewódzkich: nr 533, 534 i 538 zaplanowanych, jako układ dróg głównych jednojezdniowych o przekroju 1/2 - G 1/2.

Uzupełnieniem układu dróg wojewódzkich będą drogi powiatowe, które w większości powinny mieć parametry dróg klasy Z 1/2.

Zakłada się modernizację istniejących dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych w celu uzyskania parametrów technicznych dróg dla odpowiedniej klasy poszczególnych kategorii tych dróg.

W ramach rozwoju układu drogowego gminy zakłada się:

- rozbudowę infrastruktury obsługującej wzrastający ruch drogowy oraz zaspakajającą potrzeby związane z obsługą samochodów oraz podróżnych. Urządzeniami obsługującymi sieć

komunikacyjną są m.in. parkingi przydrożne, wielofunkcyjne stacje paliw, stacje obsługi pojazdów itp.;

- utrzymanie oraz modernizacja dróg wraz z dostosowaniem ich do odpowiednich parametrów technicznych zgodnie z przepisami szczegółowymi wraz z zachowaniem istniejących zadrzewień przydrożnych (po ewentualnej wycince drzew powinny pojawić się nowe nasadzenia w bezpiecznej odległości od jezdni);
- realizację chodników oraz ścieżek rowerowych jako bezpieczne powiązania komunikacyjne pomiędzy wsiami oraz dla celów turystyczno-rekreacyjnych;
- utrzymanie linii kolejowej oraz podtrzymanie komunikacji w postaci dodatkowego środka przemieszczania się dla mieszkańców - szynobus.

Kierunki rozwoju komunikacji autobusowej

Na obszarze gminy zakłada się utrzymanie istniejących przystanków komunikacji zbiorowej. Zakłada się także rozwój komunikacji autobusowej, busowej oraz szynobusu (niezależnie od tego czy jest to przewoźnik państwowy czy prywatny) poprzez rozszerzenie oferty komunikacji publicznej na dotąd nieobsługiwane obszary gminy, tak, aby stworzyć mieszkańcom gminy jak najlepsze możliwości podróżowania komunikacją zbiorową. Głównie należy umożliwić mieszkańcom z obszaru całej gminy dogodne połączenia w kierunku wsi Gruta, głównych ośrodków w pobliskich gminach: Grudziądz, Rogóźno, Łasin, Świecie nad Osą, Radzyń Chełmiński oraz z kierunkiem najważniejszym - centrum miasta Grudziądz.

Kierunki rozwoju komunikacji kolejowej

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa w układzie linii jednotorowej relacji Grudziądz – Brodnica z przystankami w Nicwałdzie, Mełnie i Boguszewie. Należy w miarę możliwości modernizować linię jako wspomagający środek komunikacji publicznej w gminie. Należy dążyć bezwzględnie do utrzymania linii kolejowej ze względu, iż poprzez połączenie z Jabłonowem Pomorskim mieszkańcy gminy mają połączenie praktycznie z całą Polską.

Kierunki rozwoju komunikacji wodnej

Granice Gminy Gruta w jej północnej części przebiegają wzdłuż rzeki Osy. Dogodne warunki ze względu na tereny objęte ochroną prawną stanowią dogodne warunki do rozwoju infrastruktury turystycznej umożliwiającej obsługę ruchu turystycznego odbywającego się na rzece, może to stanowić atrakcyjną zachętę turystyczną.

Kierunki rozwoju komunikacji rowerowej

Na terenie gminy zakłada się realizację spójnej sieci tras rowerowych. Trasy rowerowe są istotnym elementem wspomagającym układ drogowy, zaspokajającym podstawowe potrzeby ruchowe mieszkańców w zakresie podróży wykonywanych w obrębie własnej wsi oraz do wsi sąsiednich w ramach podróży do pracy, sklepu czy kościoła.

Ważną funkcją pełnioną przez system tras rowerowych jest funkcja rekreacyjna, zarówno mieszkańców jak i odwiedzających gminę turystów. W miarę możliwości gmina powinna realizować połączenia wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w pierwszej kolejności pomiędzy największymi wsiami gminy – Gruta, Mełno, Okonin, Pokrzywno.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

Głównym kierunkiem umożliwiającym dalszy rozwój osadnictwa będzie wyrównywanie zapóźnień w rozwoju infrastruktury technicznej. Rozwój ten musi być ukierunkowany na spełnienie wymagań ochrony środowiska w zakresie jakości poszczególnych jego elementów. Na terenie gminy istotne będzie dalsze porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej wraz z budową nowych oczyszczalni ścieków, modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej. Kolejnym ważnym elementem powinno być ograniczanie emisji niskiej dzięki stopniowemu przechodzeniu gospodarstw indywidualnych na ekologiczne nośniki energii cieplnej.

7.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina powinna sukcesywnie rozbudowywać istniejącą sieć wodociagową, aby zapewnić pozostałym mieszkańcom gminy dostęp do odpowiedniej jakości wody. Dla ewentualnych nowych ujęć należy opracować dokumentację hydrologiczną i jeżeli jest to uzasadnione, określić strefę ochrony pośredniej ujęcia. Stare odcinki sieci wodociagowej gmina powinna sukcesywnie wymieniać na nowe. W pierwszej kolejności należy uzbroić w sieć wodociagową tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz te tereny wskazane do zabudowy, wynikające z opracowanych planów miejscowych. Docelowo powinno się objąć 100% nieruchomości na, których zlokalizowane są obiekty przeznaczone na pobyt ludzi. Należy także wprowadzić odpowiednie ograniczenia odnośnie terenów leżących w zasięgu istniejących komunalnych ujęć wody, zakazując w ich pobliżu przedsięwzięć mogących potencjalnie i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Ponadto na terenach leżących w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 129 należy zakazać lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

7.2. Gospodarka ściekami

Gminna sieć kanalizacji sanitarnej występuje w Grucie, Mełnie, Salnie i Gołębiewku, natomiast reszta terenów w gminie zaopatrzona jest w indywidualne zbiorniki wybieralne oraz w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Siecią kanalizacji sanitarnej należy sukcesywnie obejmować wszystkie zainwestowane tereny, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które zostały objęte programem aglomeracji i są to miejscowości Gruta, Mełno i Salno oraz te, które posiadają już sieć wodociagową. W pierwszej kolejności należy uzbroić w sieć kanalizacji sanitarnej tereny położone przy terenach szczególnie wrażliwych przyrodniczo. Na terenach, na których budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest ekonomicznie nieuzasadniona należy realizować nowoczesne indywidualne lub zbiorowe biologiczne oczyszczalnie ścieków. System odprowadzania ścieków do zbiorników bezodpływowych powinien być traktowany jako tymczasowy. Przy lokalizacji budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej należy brać pod uwagę strefy oddziaływania wynikające z funkcjonowania oczyszczalni ścieków. Zaleca się w obrębie oczyszczalni lokalizować funkcję inne niż te wskazane powyżej, takie jak np. parkingi, zieleń niską itp. W zakresie

kanalizacji deszczowej ustala się obowiązek dalszej realizacji, w tym rozdzielania jej z systemem kanalizacji sanitarnej.

7.3. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami powinna być prowadzona zgodnie z przyjętym planem gospodarki odpadami dla gminy Gruta. Studium nie przewiduje nowych terenów pod te cele.

7.4. Melioracja

Meliorację podstawową na terenie gminy pełnią rzeka Osa oraz Marusza, która wypływa z Jeziora Dużego (Gruckiego), a uchodzi do Jeziora Rudnickiego Wielkiego (jezioro znajduje się na terenie miasta Grudziądza). Należy dążyć do przebudowy, w tym wymiany i odbudowy melioracji objętych ewidencją gminną. We właściwym stanie technicznym należy utrzymać wszelkie otwarte rowy melioracyjne, które w całym systemie melioracji odgrywają bardzo ważną rolę.

7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie w energię elektryczną terenów przewidzianych w Studium do urbanizacji należy realizować w oparciu o sieci kablowe i napowietrzne linie średniego i niskiego napięcia. Na terenach silnie zurbanizowanych postuluje się, aby zaopatrzenie w energię elektryczną odbywało się poprzez sieci kablowe w powiązaniu ze stacjami transformatorowymi (jako słupowe lub obiektowe). Na terenie gminy planuje się realizację linii elektroenergetycznej 440 kV w pasie równoległym do przebiegu istniejącej linii 400 kV.

Podczas opracowania planu miejscowego dla linii napowietrznych powinno się przyjmować pasy techniczne z ograniczeniami inwestycyjnymi o szerokościach uzgodnionych z dysponentem sieci. Na terenach silnie zurbanizowanych w ramach przebudowy istniejących sieci powinno się je wymieniać z linii napowietrznych na przewody podziemne. W ramach racjonalnej gospodarki energią gmina powinna propagować wdrażanie odnawialnych źródeł energii elektrycznej m.in. poprzez budowę farm elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych wykorzystujących zjawisko fotowoltaiczne oraz przez stosowanie innych alternatywnych źródeł energii.

7.6. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Gruta nie posiada zaopatrzenia w sieć gazową. Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego z czerwca 2003 roku, gmina znalazła się w III etapie gazyfikacji. Gazyfikacja ma polegać na wykorzystaniu istniejących gazociągów, które przebiegają w pobliżu granic Gminy.

Rozwój gazyfikacji na terenie gminy powinien odbywać się w oparciu o „Koncepcję programową gazyfikacji gminy”, która wskazałaby między innymi uwarunkowania techniczne i ekonomiczne, a także określała kierunki i etapy gazyfikacji oraz wielkości zapotrzebowania na paliwo gazowe przez poszczególne grupy potencjalnych odbiorców. Ustala się, że wraz z budową sieci gazowej w gminie powinno się wprowadzać strefowe ograniczenia dla stosowania paliwa stałego w paleniskach indywidualnych oraz w systemach zbiorowych. Ograniczenie należy stosować od największych jednostek.

7.7. Zaopatrzenie w ciepło

W kotłowniach lokalnych, w związku z dbałością o poprawę stanu środowiska, ustala się obowiązek sukcesywnego zastępowania paliwa stałego paliwem ekologicznym z uwzględnieniem wykorzystania paliwa i technologii niskoemisyjnych, gwarantując nie przekraczanie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi głównie ochrony środowiska. Należy podjąć także starania, aby rozbudować istniejące sieci i ogrzewać jak największą ilość mieszkań. W budynkach komunalnych (wielomieszkaniowych) należy przeprowadzać sukcesywne termorenowacje, jednak w sposób zapewniający ochronę ptaków podlegających ochronie gatunkowej, poza ich okresem lęgowym.

Celem termorenowacji (termomodernizacji) budynku jest poprawienie izolacyjności jego powłoki zewnętrznej, głównie ścian i dachów, w celu zaoszczędzenia energii na ogrzewanie, eliminowanie zjawiska przemarzania ścian oraz polepszenie estetyki budynku.

7.8. Zaopatrzenie w sieć telekomunikacyjną i teleinformatyczną

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych (przewodowych i bezprzewodowych) zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie. Na terenie gminy należy dążyć do modernizacji oraz ciągłej rozbudowy infrastruktury światłowodowej celem stworzenia zintegrowanego systemu telekomunikacyjnego w połączeniu z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem w ich lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Celem zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się na rozwój zaawansowanych technologicznie urządzeń np. łącz radiowych Wi-Fi, umożliwiających stały, szerokopasmowy dostęp do Internetu. Docelowo powinno dążyć się do zapewnienia szerokiego, nieodpłatnego dostępu do Internetu na terenie całej gminy.

8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, w której zdefiniowano inwestycje celu publicznego. Studium wyróżnia obszary, na których występują już inwestycje oraz tereny zgodnie z ww. ustawą oraz obszary i inwestycje, na których są realizowane tego rodzaju inwestycje:

- tereny gminnych dróg publicznych;
- ogólnodostępne parkingi;
- infrastruktury technicznej: rozbudowa sieci elektroenergetycznej SN i NN, stacje uzdatniania wody wraz z siecią wodociągową, oczyszczalnia ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej, oraz urządzenia związane z melioracją;
- tereny administracji publicznej;
- tereny szkół różnego szczebla edukacyjnego;
- tereny przedszkoli;
- tereny publicznych ośrodków zdrowia;
- kościoły;
- cmentarze;
- tereny sportu i rekreacji.

Studium zakłada rozwój przestrzenny, który uwarunkowany jest między innymi poprzez realizację inwestycji celu publicznego w zakresie: systemu obsługi transportu, infrastruktury technicznej, infrastruktury społecznej, ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Szczegółowe obszary lokalizacji inwestycji celu publicznego zostaną wytyczone w oparciu między innymi o decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa i na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego (z czerwca 2003 roku), w ramach kierunków rozwoju dla obszaru gminy Gruta zakłada:

- ochronę gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze;
- budowę drogi ekspresowej (obwodnica miasta Grudziądza) wariant 1a przebiegający przez teren gminy Gruta;
- realizację zwiększania lesistości i zadrzewień województwa kujawsko-pomorskiego, w latach 2001-2020;
- realizację obiektów małej retencji wód w zlewni rzeki Osy.

Dla terenu gminy nie przewidziano zadań rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, o których mowa w art. 48 ust. 1.

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Obowiązek sporządzenia planu miejscowego regulują w tej mierze przepisy odrębne. Studium nie wyznacza obszarów do przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości, jednak działki położone na terenach budowlanych, których kształt uniemożliwia ich racjonalne wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem, powinny być poddane scaleniu i ponownemu podziałowi.

Odnosząc się do obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², studium nie przewiduje budowy takich obiektów. Dopuszcza się jedynie lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży do 2000 m².

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez obszar przestrzeni publicznej należy rozumieć, jako obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Obszar

przestrzeni publicznej stanowi część wyznaczonych w studium obszarów funkcjonalnych i są to między innymi: drogi, place, tereny usług publicznych, tereny zieleni publicznej, elementy krajobrazu przyrodniczego. Studium nie wyznacza obszarów przestrzeni publicznych, dla których następowalby obowiązek sporządzenia planu.

11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

W celu prawidłowego kształtowania przestrzeni przy uwzględnieniu w uporządkowanych relacjach wszelkich uwarunkowań i wymagań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno-estetycznych, gmina powinna sukcesywnie obejmować obszary w obrębie wyznaczonych w studium strefach funkcjonalnych i wskazywać je do opracowania planów miejscowych. Sporządzanie planów miejscowych dla tych terenów nie jest obligatoryjne, ponadto nie ustala się także czasu, w jakim gmina powinna je sporządzić.

12. OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Przez przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne rozumie się ustalenie innego niż rolniczy lub leśny sposobu użytkowania gruntów rolnych oraz innego niż leśny sposobu użytkowania gruntów leśnych. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne może nastąpić wyłącznie na etapie sporządzania planu miejscowego. Z uwagi na występowanie gleb o dużej przydatności dla rolnictwa zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne będą wynikały ze sporządzenia planów miejscowych. Obszary do zmiany przeznaczenia gruntów położone są w poszczególnych jednostkach funkcjonalnych innych niż rolnicze i leśne.

13. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Jednym z celów Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego oraz polityki państwa wobec rolnictwa jest upowszechnienie w rolnictwie standardów sanitarnych i jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej.

W zakresie realizacji ww. celu leży:

- restrukturyzacja i unowocześnienie gospodarki rolnej;
- promowanie prośrodowiskowych zasad uprawy, chowu i produkcji żywności pochodzącej z gospodarstw stosujących te zasady;
- rewaloryzacja techniczna i gospodarcza obszarów wiejskich, w celu maksymalnego wykorzystania ich właściwości przyrodniczych do produkcji żywności;
- rozwój agroturystyki (głównie na obszarach strukturalnie słabszych);
- aktywna ochrona zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazu rolniczego przyjaznego środowisku;

- wykorzystanie roślin (rzepaku) do produkcji paliwa ekologicznego.

W ten sposób licznie reprezentowane będą gospodarstwa średniej wielkości utrzymujące się z produkcji rolnej i prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Natomiast właściciele małych gospodarstw rolnych, szczególnie tych położonych bliżej większych ośrodków, będą również poszukiwali stałej innej niż w rolnictwie pracy zarobkowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska ważne będą działania prowadzące do minimalizacji wpływu gospodarki rolnej na środowisko i rozwój infrastruktury obszarów wiejskich, jak również działania edukacyjne rolników z zakresu stosowania zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

Rolnictwo ekologiczne

W obliczu występujących licznych zagrożeń w związku z wprowadzaniem na rynek żywności niespełniającej wymagań UE rolnicy powinni uprawiać żywność o wysokich walorach zdrowotnych, gwarantowanych odpowiednimi warunkami i metodami produkcji. Produkcja i przetwórstwo rolno-spożywcze powinno być prowadzone metodami ekologicznymi zapewniając uzyskanie produktów o wysokiej jakości m.in. wolnych od hormonów, antybiotyków, pozostałości środków ochrony roślin. Wzrost zapotrzebowania na żywność produkowaną metodami ekologicznymi, system dotacji zajmujących się produkcją ekologiczną, dobre warunki środowiskowe (nieskażone środowisko przyrodnicze w gminie) powinno sprzyjać tworzeniu się nowych gospodarstw ekologicznych na terenie gminy.

Postęp w uprawie roślin i hodowli zwierząt

Ze względu na zapotrzebowania rynku dla miasta Grudziądz gmina może pełnić funkcję zaopatrzenia ludności w żywność, co w konsekwencji doprowadzi do intensywnego rozwoju warzywnictwa, ogrodnictwa oraz hodowli zwierząt. Powinien nastąpić dalszy rozwój uprawy różnych gatunków, jak również dalszy rozwój hodowli trzody chlewnej, drobiu szczególnie przez ekonomicznie silne gospodarstwa, mające możliwość uzyskiwania produktów wysokiej jakości. Obok tradycyjnych upraw rolnicy powinni rozważyć produkcję nowych, wysokojakościowych i wysokoplennych odmian poszukiwanych przez przetwórstwo. Alternatywą dla tradycyjnej hodowli zwierząt może być: hodowla strusi, przepiórek, bażantów, królików, szynszyli. Należy rozważyć także rozwój hodowli umożliwiającej wprowadzenie form turystyki kwalifikowanej i rehabilitacji zdrowotnej.

Powstawanie dużych gospodarstw rolnych

Powinno dążyć się do ciągłego powiększenia indywidualnych gospodarstw produkcyjnych, czyli powstawania dużych, wyspecjalizowanych gospodarstw farmerskich o powierzchni nawet 50 ha. Intensywna produkcja rolna niesie za sobą także niebezpieczeństwa takie jak: chemizacja gleb przez stosowanie nawozów mineralnych, biocydów, syntetycznych regulatorów wzrostu, mechanizacja często niedostosowana do warunków glebowych i potrzeb roślin oraz maksymalizacja plonów.

Istotne z punktu widzenia ochrony środowiska będzie:

- zoptymalizowane stosowanie nawozów mineralnych i organicznych oraz pestycydów,
- zintegrowana produkcja i obowiązek atestacji sprzętu ochrony roślin,
- kontrola stosowania środków ochrony (przestrzeganie okresu karencji i prewencji).

Poprawa struktury jakościowej, wartości przyrodniczej i gospodarczej użytków rolnych

Rewaloryzacja użytków rolnych będzie prowadzić do podwyższenia ich wartości przyrodniczej i gospodarczej, jak również przyczyni się do poprawy struktury jakościowej gruntów. Należy dążyć do ograniczenia zmiany przeznaczenia gruntów wysokich klas. Ochronie powinny podlegać grunty klasy II-III oraz grunty na glebach pochodzenia organicznego, nieużytki organiczne i oczka wodne. Należy chronić także tereny podmokłe: szuwały, oczka śródpolne oraz zieleń występującą przy granicy miedz śródpolnych. Systematycznie prowadzone powinny być zalesienia gruntów klasy V i VI (zgodnie z ustawą o zalesianiu), co wpłynie korzystnie na środowisko ze względu na poprawę bilansu wodnego i będzie skutecznym hamulcem w przeciwdziałaniu erozji.

Rozwój infrastruktury technicznej

Rozwój infrastruktury technicznej, głównie rozbudowa kanalizacji, oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowej, obiektów gospodarki odpadami jest niezbędny dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstw rolnych i poprawy życia mieszkańców obszarów wiejskich. Największe braki dotyczą gospodarki ściekowej i występują na większym obszarze gminy. Dla zrealizowania niezbędnych inwestycji konieczne będzie wsparcie z funduszy unijnych i budżetowych. Równie ważną potrzebą jest systematyczna modernizacja i odbudowa systemów melioracji podstawowej. Rozwój infrastruktury spowoduje nie tylko podniesienie poziomu życia mieszkańców gminy, ale również uczyni teren gminy atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów i zwiększy możliwość wykorzystania obszarów wiejskich dla rozwoju turystyki, w tym agroturystyki.

Wykorzystanie energii odnawialnej

Podobnie jak w całym kraju największe możliwości upatruje się w rozwoju systemów przetwarzających energię biomasy (zrębki drewna, słoma, itp.) na energię użyteczną, głównie ciepłą (kotły opalane paliwami stałymi będą zastępowane kotłami opalanymi biomasa).

Do celów energetycznych może być wykorzystywana energia takich roślin jak wierzba czy malwa pensylwańska (promocja plantacji tych roślin) oraz biogaz (mieszanina gazów o przeważającym udziale metanu) powstający w wyniku fermentacji odpadów z produkcji zwierzęcej, ścieków komunalnych lub odpadów komunalnych. Istnieje dość ograniczona możliwość wykorzystania w energii wodnej.

Biogazownie rolnicze to obiekty o stosunkowo małej mocy jednakże produkujące energię w sposób wysoce efektywny. Mogą one funkcjonować przy gospodarstwach rolnych, jako ich część składowa i z nich pobierać surowce do biogazu lub stanowić niezależny podmiot obsługujący konkretny teren. Biogazownia jest instalacją umożliwiającą łatwą i szybką fermentację odpadów organicznych, w wyniku której powstaje biogaz – odnawialne źródło energii.

Na terenie gminy funkcjonuje biogazownia o mocy elektrycznej 1,36 MW i mocy cieplnej 1,54 MW. Instalacja została zlokalizowana na terenach przemysłowych (po byłej cukrowni) w miejscowości Mełno. W wyniku realizacji biogazownia wytwarza czystą energię elektryczną i energię ciepłą.

Należy zauważyć, że wykorzystanie energii wiatrowej i wodnej stanowić może zagrożenie dla zasobów krajobrazu i różnorodności biologicznej. Zatem konieczne jest uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych przy lokalizacji tego typu obiektów.

Kierunki działań:

- określenie potencjału technicznego i ekonomicznego energii odnawialnej i niekonwencjonalnej;
- uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych przy lokalizacji farm energetyki wiatrowej;
- promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych;
- wsparcie projektów w zakresie budowy urządzeń i instalacji do produkcji i transportu energii wytwarzanej w oparciu o źródła odnawialne.

W ostatnim okresie zauważalna jest tendencja do lokalizacji elektrowni słonecznych wykorzystujących zjawisko fotowoltaiczne. Są to inwestycje w zasadzie całkowicie obojętne dla środowiska roślin, zwierząt oraz człowieka. W gminie postuluje się aby tego typu inwestycje stanowiły największy procent w pozyskiwaniu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Ochrona lasów

Ogromne znaczenie przyrodnicze mają licznie występujące na terenie gminy lasy, zadrzewienia śródpolne, rowy melioracyjne zadrzewienia wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Zadrzewienia to grupy drzew i krzewów rosnących na polach uprawnych, łąkach i pastwiskach, ale również drzewa rosnące przy wodach, ciągach komunikacyjnych. Zadrzewienia śródpolne powinny być wytworem zaplanowanego działania (obsadzanie drzewami i krzewami nieużytków, dróg, miedz, zagród, cieków wodnych, rowów, skarp, itp. terenów położonych poza lasem). Zadrzewienia śródpolne mają bardzo duże znaczenie dla środowiska i przyrody tego obszaru, gdyż stanowią jedyną wysoką zieleń wśród pól i łąk, regulują stosunki wodne na polach i łąkach oraz odgrywają duże znaczenie wiatrochronne dla niezalesionych terenów uprawowych. Zarośla nad rowami, rzekami oraz nieużywanymi torami są korytarzami migracji zwierząt, poprawiają estetykę krajobrazu, zapobiegają erozji wodnej i wietrznej, wpływają na jakość plonowania upraw rolniczych. Ze względu na ich korzystny wpływ na środowisko należy je chronić i dążyć do zwiększenia ich udziału w krajobrazie gminy.

Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej powinny polegać na:

- uporządkowaniu powszechnej ewidencji gruntów przez przeklasyfikowanie i ujawnienie w rejestrach gruntów powierzchni już zalesionych;
- zalesianiu nieefektywnych gruntów porolnych powinny postępować zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 1257/1999 dot. wspierania rozwoju wsi ze Środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji dla Rolnictwa (EAGGF);
- tworzeniu spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów;
- lokalizacji zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego oraz planami urządzenia lasów;
- ochronie zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i źródliskowych;
- prowadzeniu stałego monitoringu środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkody przemysłowe);

- rozszerzeniu usług doradczych, informacji i szkoleń dla właścicieli lasów;
- łączeniu kompleksów leśnych, zwłaszcza w obszarach chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, korytarzy ekologicznych i na obszarach wododziałów;
- poprawie rozpoznania zasobów różnorodności biologicznej w lasach;
- prowadzeniu zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów;
- racjonalnym przeznaczaniu obszarów leśnych na cele nieleśne;
- odnowie zieleni dolin rzecznych, jezior, w tym ochrona lasów łęgowych.

W racjonalne gospodarowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej należy wdrożyć Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa, w tym należy:

- przeciwdziałać drastycznemu spadkowi liczebności populacji gatunku na skutek bezpośredniej i pośredniej presji człowieka;
- zapobiegać kurczeniu się występowania gatunków;
- podtrzymywać zdolności adaptacyjnych i regulacyjnych populacji;
- ewidencjonować grunty z zasobów AWRSP nieprzydatne rolnictwu i racjonalnie przeznaczać je do zalesienia;
- dokładniej analizować gleby pod względem możliwości produkcyjnych siedlisk;
- systematycznie przebudowywać drzewostany o składzie niezgodnym z siedliskiem, przede wszystkim monokultur sosnowych;
- wzbogacać skład gatunkowy drzewostanu, rozpraszanie ryzyka hodowlanego na większą ilość gatunków drzew i krzewów leśnych;
- wzbogacać istniejący drzewostan poprzez wprowadzanie podszytów i podsadzeń produkcyjnych;
- prowadzić racjonalną profilaktykę, czyli stosować biologiczne i mechaniczne metody ochrony lasu, metodę chemiczną należy przyjąć jako ostateczną – ratowniczą.

14. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA TURYSTYKI I REKREACJI

Rozwój agroturystyki i ekoturystyki

Rozwijająca się intensywnie w ciągu ostatnich lat agroturystyka stanowi rodzaj wypoczynku na wsi w tradycyjnym gospodarstwie rolnym. Ta forma turystyki pozwala na zachowanie rodzinnych gospodarstw rolnych, zachowanie tradycji kulturowych a dla rolników jest alternatywą poszukiwania innych źródeł dochodu. Dla uatrakcyjnienia bazy agroturystycznej konieczne stanie się wyposażenie gospodarstw w sprzęt do pływania, wędkowania i uprawiania czynnych form turystyki. Kolejna forma turystyki przyjaznej środowisku jest ekoturystyka. Podstawową ideą popierającą koncepcję ekoturystyki jest większy udział polskiego kapitału. Nacisk położony powinien być na rozwój lokalny i marketing wakacyjny. Przykładem mogą być hotele należące do lokalnego właściciela, wybudowane przez lokalnych pracowników z lokalnego materiału, w których turystom serwuje się lokalnie wytworzoną żywność i napoje oraz dysponuje się dobrze przeszkolonymi lokalnymi przewodnikami. Przemyślany rozwój ekoturystyki będzie się przyczyniał do zdrowego spędzenia czasu wolnego, jak również do ochrony środowiska naturalnego i kulturowego.

Rozwój turystyki kwalifikowanej

Na terenie gminy istnieją dobre warunki do rozwoju różnych form turystyki kwalifikowanej. Odrębność i różnorodność krajobrazowa i przyrodnicza gminy sprawiają, że istotne będzie sprecyzowanie rodzajów rozwijanej turystyki. Powinno być ono poprzedzone dokładną analizą istniejącego zaplecza, zainteresowań turystów, dostosowaniem oferty turystycznej do klienta. W ostatnich latach obserwuje się modę na uprawianie aktywnej turystyki. Dlatego powinno się modernizować istniejące szlaki oraz wyznaczać kolejne w postaci ścieżek rowerowych, konnych, szlaków kajakowych. Szlaki te wymagają właściwego zagospodarowania tj. wyznaczenia miejsc odpoczynku i biwakowania, oznakowania itp. Konieczna będzie analiza wpływu intensywnego uprawiania turystyki na środowisko i przyrodę oraz sposobów minimalizowania negatywnych skutków. Mówiąc o turystyce specjalistycznej warto pamiętać o turystyce korzystającej ze specjalistycznych walorów środowiska, do której rozwoju predysponowane są głównie tereny położone na północy gminy, tereny wskazane przy jeziorach.

Rozwój infrastruktury towarzyszącej turystyce

Do prawidłowego rozwoju terenów turystycznych, bazy noclegowej, zabudowy letniskowej ważne, z punktu ochrony środowiska, będzie przystosowanie terenów pod względem technicznym do pełnienia wyznaczonych funkcji. Konieczne będzie rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej i odpadowej dla obszarów zainwestowania. Do powstawania nowych obiektów powinny być wyznaczane obszary selektywnie wybrane, odpowiednio przygotowane, o wysokim standardzie uzbrojenia. Akceptacja ich budowy będzie zależna od spełnienia wymogów ochrony środowiska i krajobrazu. Warto zaznaczyć, że nowe tereny przeznaczone pod zabudowę są w zdecydowanej większości kontynuacją istniejącej już zabudowy i stanowią jej uzupełnienia. Tereny te nie stwarzają nowych kolizji z lokalnymi i ponadlokalnymi ciągami ekologicznymi. Do minimum ograniczono wyznaczanie całkowicie nowych terenów, w tym unikano lokalizowania tej funkcji na liniach przebiegu lokalnych korytarzy ekologicznych. Ważne będzie dostosowanie przyszłego budownictwa do wymagań architektonicznych, warunków krajobrazowych wynikających z planu miejscowego lub decyzji o warunkach zabudowy. Istotne dla kształtowania krajobrazu kulturowego będzie zachowanie kompozycyjnych układów wsi i założeń dworsko-parkowych. Budowa miejsc obsługi szlaków komunikacyjnych i turystycznych pociągnie za sobą inwestycje mające na celu zadbanie o ład przestrzenny. Istotnym zagadnieniem jest modernizacja dróg dojazdowych do obiektów turystycznych, budowa parkingów i miejsc postojowych. Remont nawierzchni dróg przyczyni się do wzrostu ilości turystów odwiedzających tak ciekawe tereny jak przykładowo rezerwat przyrody. Lepszy stan dróg przyczyni się do dalszego inwestowania w rozwój działalności agroturystycznej.

Ze względów atrakcyjności turystycznej wynika, że w obrębie gminy, biorąc pod uwagę różnorodność przyrodniczą i kulturową, rozwijać się będzie:

- Agroturystyka, szczególnie w pobliżu kompleksów leśnych, w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi oraz w pobliżu jezior;
- turystyka kwalifikowana: piesza, rowerowa, konna.

15. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

Przez teren gminy przepływa na odcinku 21,2 km rzeka Osa. Reżim hydrologiczny rzeki określa się jako niewyrównany z wezbraniem letnimi, a typ zasilania jako deszczowo-gruntowo-śnieżny. Na wiosnę stan wody podnosi się regularnie. Notowane są minimalne wylewy wiosenne. Rzeka nie posiada zabezpieczeń w formie wałów przeciwpowodziowych.

Na terenie gminy obszary szczególnego zagrożenia powodzią powodowane są przez rzekę Osę i występują w jej północnej części. Na rysunku studium naniesiono zgodnie ze studium ochrony przeciwpowodziowej, obszar który uwzględnia przepływy o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$.

Dla racjonalnej gospodarki na tych obszarach gmina powinna:

- podjąć działania nad opracowaniem planów miejscowych dla terenów zalewowych;
- zwiększyć przepustowość sekcji mostowych;
- zwiększyć zdolności retencyjnej zlewni poprzez małą retencję zbiornikową, zalesienia (poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią), właściwe zabiegi agrotechniczne i melioracyjne;
- modernizować na bieżąco wadliwie funkcjonujące systemy melioracyjne.

Ponadto na obszarach tych zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy obiektów budowlanych nie związanych z ochroną przeciwpowodziową;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód, a tak z utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

Na terenie gminy Gruta obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych nie występują.

16. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.

Na terenie gminy nie wyznacza się filarów ochronnych, w granicach których, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalin nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

Ochrona złóż i obszarów perspektywicznych będzie polegać na uwzględnianiu tych obszarów w planach zagospodarowania przestrzennego w postaci odpowiednich zapisów. W świetle przepisów ochrony powierzchni ziemi istotne znaczenie ma rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych. Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na podejmującego eksploatację złoża lub prowadzącego eksploatację obowiązek sukcesywnego prowadzenia rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz przywracania do właściwego stanu innych elementów przyrodniczych. Kierunek rekultywacji każdorazowo określa właściwe Starostwo Powiatowe, biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa miejscowego, w tym akty prawne dotyczące ochrony poszczególnych form przyrodniczych, a także uwarunkowania mające źródło w sposobach zagospodarowywania terenów leżących w obrębie obszaru Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Na rysunku studium wyznaczono obszary prognostyczne nie dające się odwzorować w skali mapy, granice obszaru lub linie profilu o negatywnych wynikach rozpoznania wraz z nr obszaru. Do powyższych wskazań opis znajduje się w uwarunkowaniach pn. **Surowce naturalne - występowanie udokumentowanych złóż kopalin**

17. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. NR 41, POZ. 412, Z 2002 R. NR 113, POZ. 984 I NR 153, POZ. 1271, Z 2003 R. NR 80, POZ. 717 ORAZ Z 2006 R. NR 220, POZ.1600)

Na terenie gminy Gruta obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych nie występują.

18. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENIA, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

Wyznacza się obszar położony w centrum wsi Gruta (szczegółowe granice do określenia na etapie opracowania planu miejscowego) jako obszar wymagający rehabilitacji i rewitalizacji. Na terenie gminy wskazuje się także zdegradowane tereny dawnych zabytkowych i historycznych siedlisk wiejskich oraz zespołów dworsko-parkowych i folwarcznych.

19. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Do terenów zamkniętych w myśl ustawy z dnia 17 maja 1989 r., prawo geodezyjne i kartograficzne, należą:

- tereny jednostek wojskowych;
- tereny kolejowe.

Nowelizacja ustawy o pizp wprowadzona ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która między innymi wprowadziła możliwość sporządzania planów dla terenów zamkniętych. Do tej pory gmina w ogóle

nie mogła sporządzać planu dla tych terenów. Według tej zmiany plan jest sporządzany dla tych terenów, ale tylko tych ustalonych przez ministra właściwego do spraw transportu.

Wykaz terenów kolejowych wydaje minister infrastruktury w formie decyzji w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych. Decyzja obejmuje poszczególne działki objęte klauzulą „tereny zamknięte” bez określenia stref ochronnych dla tych terenów.

Zgodnie z przepisami odnoszącymi się do terenów zamkniętych w studium występują tereny kolejowe.

Na terenie gminy nie występują tereny jednostek wojskowych.

20. UZASADNIENIE I SYNTEZA ZMIAN

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzanym dla całego jej obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju ustalonego w Strategii zrównoważonego rozwoju gminy Gruta, a także przy sporządzaniu wieloletnich planów inwestycyjnych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji publicznych. Studium jest również dokumentem formalnym przy przygotowaniu wniosków o przyznanie środków z funduszy europejskich. Studium natomiast nie jest aktem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji na terenie gminy.

Studium dla gminy Gruta z 2002 r. było opracowane według nieaktualnej na dzień dzisiejszy ustawy o planowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r., wg której ranga studium była nieco inna. Wstępne analizy sporządzone na potrzeby niniejszego opracowania wykazały konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian merytorycznych, w stosunku do opracowania poprzedniego. Opracowując niniejsze studium stwierdzono, że zmiany nie mogą dotyczyć wyłącznie poszczególnych ustaleń. Uznano, że zmiany uwzględniać powinny zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również powinny one obejmować pełny zakres i formę studium określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., jak i rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium w części tekstowej i graficznej. Konsekwencją tego było opracowanie jednolitego tekstu i rysunku studium mającego ujednoliczoną formę, ale w rzeczywistości stanowiącego nowe opracowanie, w którym wykorzystano część zapisów ze studium opracowanego w 2002 r.

Zmiana Studium składa się z uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz załącznika graficznego. Dodatkowo, dla uczytelnienia części graficznej sporządzono schematy z mapami tematycznymi. W części poświęconej uwarunkowaniom znajdują się: charakterystyka stanu istniejącego oraz ocena dotychczasowego zagospodarowania, jak również wnioski, które jako podsumowanie oceny stanu istniejącego odnoszą się do formułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego. Część poświęcona kierunkom zagospodarowania przestrzennego zawiera ustalenia koncepcyjne oraz ustalenia wiążące, które wynikają z innych aktów prawnych lub zostały podjęte w studium i wskazują obszary ochrony lub zagrożeń. Tutaj też znajdują się wytyczne dotyczące zasad określania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego kierunków zmian lub zasad ich ochrony.

Cele polityki przestrzennej

Wyznaczone w zmianie studium cele polityki przestrzennej:

- dążenie do ograniczenia barier hamujących rozwój gminy, w tym poszukiwanie rozwiązań istotnych problemów i sytuacji powodujących konflikty;
- dążenie do wykorzystania szans rozwojowych wynikających z posiadania licznych zespołów i obiektów dziedzictwa kulturowego;
- dążenie do wykorzystywania szans rozwojowych wynikających powiązań zewnętrznych oraz położenia geograficznego;

- dążenie do zachowania wartości obecnego zainwestowania terenów wiejskich z jednoczesnym wykorzystaniem rezerw terenowych podnosząc tym samym standard życia mieszkańców.

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

W studium wyodrębnione zostały trzy strefy funkcjonalne, które wzajemnie się przeplatają, w których przyporządkowano tereny pełniące funkcje wiodące wraz z określeniem zasad i wskaźników ich zagospodarowania:

- I – strefa zabudowy wielofunkcyjnej;
- II – strefa rolnicza;
- III – strefa przyrodnicza.

Wprowadzono następujące zmiany w przeznaczeniu terenów:

- doprowadzono do zgodności z niniejszym dokumentem obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- w ramach obszarów zabudowy mieszkaniowo-usługowej, produkcyjno-usługowej, mieszkaniowo-letniskowej dopuszczono uzupełnienie zabudowy z jednoczesnym wyznaczeniem pewnego bufora obejmując tereny niezabudowane;
- zmniejszono obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej, produkcyjno-usługowej, mieszkaniowo-letniskowej w porównaniu z terenami przeznaczonymi w studium z 2002 r.;
- rozszerzono możliwość inwestowania w ramach funkcji uzupełniającej na terenach rolnych (R) o funkcje związane z: agroturystyką, mieszkalnictwem niezwiązanym z funkcją rolniczą, pod zalesienia, eksploatację kopalni pospolitych, parkingi, infrastrukturę techniczną w tym lokalizację farm lub pojedynczych elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych wykorzystujących zjawisko fotowoltaiczne oraz innych źródeł energii odnawialnej;
- w powiązaniu z funkcją agroturystyczną należy przewidzieć w ciągu rzeki Osy dla turystów nią spływających tzw. miejscówki w formie tymczasowej zabudowy;
- w ramach strefy funkcjonalnej mieszkaniowo-letniskowej ML wyznaczono odpowiednie miejsca, głównie przy jeziorach dla wprowadzenia lub uzupełnienia danej funkcji;
- zaktualizowano występowanie stanowisk archeologicznych z podziałem ich wg powierzchni,
- w północnej części gminy wprowadzono przebieg jednego z wariantów trasy ekspresowej;
- wprowadzono tereny Natura 2000 oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

OCHRONA ŚRODOWISKA, OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Rozwój gminy jest ściśle powiązany z ochroną środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, oznacza to zachowanie cennych zasobów jak i określenie zasad korzystania z ich. Przyjęto w studium podstawowe zasady kształtowania środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego poprzez:

- ochronę istniejących cennych zasobów;
- ochronę i zapobieganie przekształceniu i degradacji powierzchni ziemi;

- utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, pełniących ważną funkcję klimatyczną w zakresie wymiany i regeneracji powietrza w gminie.

OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568), przy sporządzaniu i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi. W celu ochrony wartości zabytkowych i kulturowych określono obszary i obiekty, które ze względu na posiadane wartości kulturowe objęte zostały ochroną konserwatorską lub urbanistyczną, w tym:

- wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej celem zachowania historycznych układów zabudowy, zabezpieczenia właściwego ich eksponowania oraz zabezpieczenia terenów pod kątem ochrony archeologicznej, dla których zostały określone odpowiednie zakazy i nakazy;
- obszary i obiekty chronione z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – wpisane do rejestru zabytków;
- historyczne układy ruralistyczne, cmentarze, ruiny zamku, pałace i dwory, kościoły, szkoły, zabytki techniki i kultury materialnej, aleje starodrzewia oraz zespoły dworsko-parkowe i folwarki.

KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

Studium zakłada, że istniejący system obsługi komunikacyjnej gminy, na który składa się komunikacja drogowa, komunikacja kolejowa i w ramach obsługi ruchu turystycznego komunikacja wodna na rzece Osie, nie ulegnie w najbliższym czasie diametralnej zmianie, za wyjątkiem ewentualnej realizacji drogi ekspresowej wg. Opracowania studium układu dróg krajowych w rejonie Grudziądza, sporządzonego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad.

Usprawnienie układu komunikacji drogowej nastąpi między innymi poprzez:

- przebudowę w miarę możliwości i potrzeb dróg i ulic dostosowując je do właściwych parametrów technicznych i użytkowych przypisanym poszczególnym klasom ulic oraz utwardzanie nawierzchni w tym budowę chodników, zatok postojowych, odwodnienia i oświetlenia;
- sukcesywną realizację dróg (ścieżek) rowerowych;
- zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc postojowych zgodnie z założoną w studium polityką parkingową;
- rozwój komunikacji publicznej na terenie gminy poprzez rozszerzenie oferty na dotąd nieobsługiwane obszary gminy, tak aby stworzyć mieszkańcom gminy jak najlepsze możliwości podróżowania komunikacją zbiorową;
- promowanie ruchu pieszego i rowerowego jako alternatywy dla ruchu samochodowego;
- dobrze zorganizowaną obsługę ruchu turystycznego, odbywającego się na rzece.

KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Głównym kierunkiem umożliwiającym dalszy rozwój osadnictwa będzie wyrównywanie zapóźnień w rozwoju infrastruktury. Rozwój ten musi być ukierunkowany na spełnienie wymagań ochrony środowiska w zakresie jakości poszczególnych jego elementów poprzez:

- gazyfikacja obszaru gminy;
- wprowadzenie przebiegu drogi ekspresowej jako jednego z wariantów;
- dalsze porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej wraz z budową nowych oczyszczalni ścieków, modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej,
- ograniczanie emisji niskiej dzięki stopniowemu przechodzeniu gospodarstw indywidualnych na paliwa i technologii niskoemisyjnych, gwarantując nieprzekraczanie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń;
- prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z przyjętym Planem gospodarki odpadami dla gminy Gruta;
- przebudowę, w tym wymianę i odbudowę melioracji terenów objętych ewidencją oraz utrzymanie we właściwym stanie technicznym wszelkich otwartych rowów melioracyjnych, które w całym systemie melioracji odgrywają bardzo ważną rolę.

KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W obszarze gminy kierunki kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej polegać będą głównie na:

- restrukturyzacji i unowocześnieniu gospodarki rolnej;
- promowaniu prośrodowiskowych zasad uprawy, chowu i produkcji żywności pochodzącej z gospodarstw stosujących te zasady;
- rewaloryzacji technicznej i gospodarczej obszarów wiejskich w celu maksymalnego wykorzystania ich właściwości przyrodniczych do produkcji żywności;
- rozwoju agroturystyki (głównie na obszarach strukturalnie słabszych);
- aktywnej ochronie zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazu rolniczego przyjaznego środowisku;
- wykorzystaniu roślin (rzepaku) do produkcji paliwa ekologicznego;
- propagowaniu rolnictwa ekologicznego;
- racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią zgodnie z Polskim Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej szczególnie w zakresie uprawy roślin i hodowli zwierząt;
- powstawaniu dużych gospodarstw rolnych.

Ponadto rozszerzono możliwość inwestowania w ramach funkcji uzupełniającej na terenach rolnych (R) o funkcję związaną z agroturystyką, mieszkalnictwem nie związanym z funkcją rolniczą, pod zalesienia, eksploatację kopaliny pospolitych, parkingi, infrastrukturę techniczną w tym lokalizację farm lub pojedynczych elektrowni wiatrowych, elektrowni słonecznych wykorzystujących zjawisko fotowoltaiczne oraz innych źródeł energii odnawialnej.

Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej powinny polegać na:

- uporządkowaniu powszechnej ewidencji gruntów przez przeklasyfikowanie i ujawnienie w rejestrach gruntów powierzchni już zalesionych;
- zalesianiu nieefektywnych gruntów porolnych (powinny postępować zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 1257/1999 dot. Wspierania rozwoju wsi ze Środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji dla Rolnictwa EAGGF);
- tworzeniu spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów;
- lokalizacji zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego;
- ochronie zieleni dolin rzecznych, terenów torfowiskowych i źródliskowych;
- prowadzeniu stałego monitoringu środowiska leśnego;
- rozszerzeniu usług doradczych, informacyjnych i szkoleń dla właścicieli lasów;
- łączeniu kompleksów leśnych, zwłaszcza w obszarze korytarzy ekologicznych i na obszarach wododziałów;
- poprawie rozpoznania zasobów różnorodności biologicznej w lasach;
- prowadzeniu zalesiania terenów nieprzydatnych rolniczo równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów;
- racjonalnym przeznaczaniu obszarów leśnych na cele nieleśne;
- odnowie zieleni dolin rzecznych, w tym ochronie lasów łęgowych.

W racjonalne gospodarowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej należy wdrożyć Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa w ramach którego należy:

- przeciwdziałać drastycznemu spadkowi liczebności populacji gatunku mniej licznych na skutek bezpośredniej i pośredniej presji człowieka;
- zapobiegać kurczeniu się lub rozrywaniu zasięgów występowania gatunków;
- podtrzymywać zdolności adaptacyjne i regulacyjne populacji;
- ewidencjonować grunty z zasobów AWRSP nieprzydatne rolnictwu i racjonalnie przeznaczać je do zalesienia;
- dokładniej analizować gleby pod względem możliwości produkcyjnych siedlisk;
- systematycznie przebudowywać drzewostany o składzie niezgodnym z siedliskiem, przede wszystkim monokultury sosnowe;
- wzbogacać skład gatunkowy drzewostanu z rozpraszaniem ryzyka hodowlanego na większą ilość gatunków drzew i krzewów leśnych;
- wzbogacać istniejący drzewostan poprzez wprowadzanie podszytów i podsadzeń produkcyjnych;
- prowadzić racjonalną profilaktykę, czyli stosować biologiczne i mechaniczne metody ochrony lasu, metodę chemiczną należy przyjąć jako ostateczną – ratowniczą.

KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA TURYSTYKI I REKREACJI

Turystyka jest zjawiskiem o bogatej i różnorodnej treści, przyjmując, że w sferze społecznej odgrywa ona ogromne znaczenie jako forma odpoczynku, relaksu, poznania, zdobywania wiedzy,

regeneracji sił fizycznych i psychicznych. Istotna jest również jej rola jako zjawisko ekonomiczne. Turystyka jest jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się dziedzin gospodarki w wielu krajach; stanowi istotny czynnik rozwoju gospodarczego.

Rozwijająca się intensywnie w ciągu ostatnich lat agroturystyka i ekoturystyka stanowi rodzaj wypoczynku na wsi w tradycyjnym gospodarstwie rolnym. Ta forma turystyki pozwala na zachowanie rodzinnych gospodarstw rolnych, zachowanie tradycji kulturowych, a dla rolników jest może być alternatywą poszukiwania innych źródeł dochodu.

Jeżeli chodzi o turystykę kwalifikowaną, to na terenie gminy Gruta istnieją warunki do rozwoju różnych jej form. Odrębność i różnorodność krajobrazowa i przyrodnicza gminy sprawiają, że istotne będzie sprecyzowanie rodzajów rozwijanej turystyki. Powinno być ono poprzedzone dokładną analizą istniejącego zaplecza, zainteresowań turystów, dostosowaniem oferty turystycznej do klienta. Przy okazji należy pamiętać także o modernizacji istniejących szlaków oraz wyznaczaniu kolejnych w postaci, ścieżek rowerowych, konnych i szlaków kajakowych. Szlaki te wymagają właściwego zagospodarowania tj. wyznaczenia miejsc odpoczynku i biwakowania, oznakowania itp. Mówiąc o turystyce specjalistycznej warto pamiętać o turystyce korzystającej ze specjalistycznych walorów środowiska, do której rozwoju predysponowane są głównie tereny północnej części gminy oraz tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie jezior.

Ze względów atrakcyjności turystycznej wynika, że w obrębie gminy, ze względu na różnorodność przyrodniczą i kulturową, rozwijać się będzie:

- agroturystyka, szczególnie w pobliżu kompleksów leśnych, na Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi;
- turystyka kwalifikowana: piesza, rowerowa, konna.